

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra mezinárodního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Právní regulace mezinárodního rozhodčího řízení

Zdeněk Křítek

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Právní regulace mezinárodního rozhodčího řízení

Zdeněk Křítek

Příslušné oborové pracoviště:	Katedra mezinárodního práva
Název studijního programu:	Právo a právní věda
Název oboru:	Právo
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Ing. Bohumil Poláček Ph.D., LL.M.
Zpracoval:	Zdeněk Křítek
Místo a rok zpracování:	Plzeň, 2013

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Právní regulace mezinárodního rozhodčího řízení“ zpracoval sám a uvedl jsem všechny použité prameny.“

Plzeň, březen 2013

.....

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Obecný popis rozhodčího řízení	3
2.1 Základní charakteristika.....	3
2.1.1 Způsob fungování rozhodčího řízení	3
2.1.2 Výhody a nevýhody v porovnání se soudním řízením.....	3
2.1.3 Další metody alternativního řešení sporů.....	4
2.2 Rozhodčí smlouva.....	5
2.2.1. Definice pojmu.....	5
2.2.2 Druhy rozhodčích smluv.....	6
2.2.2.1 Smlouva o rozhodci	6
2.2.2.2. Rozhodčí doložka.....	6
2.2.2.3. Neomezený kompromis	6
2.2.2.4 Zvláštní typ – asymetrická rozhodčí doložka.....	7
2.2.3 Je opravdu nutností?	7
2.3 Akty dovršující rozhodčí řízení.....	8
2.3.1 Usnesení.....	8
2.3.2 Rozhodčí nález.....	8
2.4 Arbitrabilita.....	9
2.5 Rozhodci	10
2.5.1 Podmínky výkonu funkce	10
2.5.2 Výkon u stálých rozhodčích soudů	11
2.5.3 Počet rozhodců.....	12
2.5.4 Zánik funkce	12
2.6 Definice stálých rozhodčích soudů	13
2.7 Vztah státního soudu k rozhodčímu řízení.....	14
2.7.1 Příslušnost soudů	14
2.7.2 Případy možného zásahu soudu	14

2.8 Rozhodčí řízení <i>ad hoc</i>	15
3. Rozhodčí řízení na mezinárodní úrovni	16
3.1 Základní rozlišení od vnitrostátního rozhodčího řízení	16
3.2 Mezinárodní prvek	16
3.3 Povaha mezinárodního rozhodčího řízení	17
3.4 Rozhodné právo pro rozhodčí řízení	18
3.4.1 Rozhodné právo pro rozhodčí smlouvu	18
3.4.2 Rozhodné právo pro průběh rozhodčího řízení	18
3.4.3 Rozhodné právo uznání a výkon rozhodčího nálezu	18
3.4.4 Rozhodné právo pro rozhodčí nález	18
3.4.4.1 Možnosti volby rozhodného práva	18
3.4.4.2 Lex mercatoria	19
3.5 Normy mezinárodního rozhodčího řízení	19
3.5.1 Definice norem	19
3.5.2 Dělení norem z hlediska mezinárodní arbitráže	20
3.5.2.1 Dělení dle původu	20
3.5.2.2 Dělení dle hlediska aplikace během arbitráže	20
3.6 Uznání a výkon rozhodnutí	20
3.7 Obecný popis právního rámce mezinárodního rozhodčího řízení	22
3.7.1 Mezinárodní úmluvy	22
3.7.2 Národní právní řády	22
3.7.3 Řády rozhodčích soudů	22
3.8 Rozhodčí řízení v pojetí evropského práva	23
4. Mezinárodní úmluvy	24
4.1 Význam úmluv v mezinárodním rozhodčím řízení	24
4.2 Ženevský protokol a Ženevská úmluva	24
4.3 Newyorská úmluva	25
4.3.1 Obecná charakteristika	25

4.3.2	Proces přijetí	25
4.3.3	Význam úmluvy.....	25
4.3.4	Příklady ovlivnění vnitrostátních právních řádů.....	27
4.4	Panamská úmluva	28
4.5	Washingtonská úmluva.....	29
4.5.1	Proces přijetí	29
4.5.2	Význam úmluvy.....	29
4.5.3	Úmluva v současnosti	30
5.	Řády rozhodčích soudů.....	32
5.1	London Court of International Arbitration (LCIA).....	32
5.2	Rozhodčí soud mezinárodní obchodní komory v Paříži	34
5.3	Pravidla UNCITRAL	36
5.4	Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit.....	37
5.5	Rozhodčí institut Obchodní komory ve Stockholmu.....	38
5.6	Internationales Schiedsgericht der Wirtschaftskammer Österreich	40
5.7	Mezinárodní obchodní rozhodčí soud při obchodní a průmyslové komoře Ruské federace	41
6.	Právní úprava ve vztahu k České republice	43
6.1	Prameny úpravy	43
6.2	Zákon o rozhodčím řízení	43
6.2.1	Obecné informace	43
6.2.2	Obecná ustanovení	44
6.2.3	Rozhodci	45
6.2.4	Rozhodčí řízení	47
6.2.5	Zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí	48
6.2.6	Ustanovení přechodná a závěrečná	49
6.2.7	Použití občanské soudního řádu.....	49
6.3	Newyorská úmluva v souvislosti s Českou republikou.....	50

6.4 Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky	50
6.4.1 Obecné informace	51
6.4.2 Znění řádu	51
6.4.2.1 Základní ustanovení	51
6.4.2.2 Předsednictvo rozhodčího soudu, rozhodci a tajemník	51
6.4.2.3 Řízení	52
6.4.3 Agenda bývalého Burzovního rozhodčího soudu při Plodinové burze Brno	55
6.4.4 Řízení on-line	55
6.4.5 Řešení doménových sporů	56
6.5 Právní základy Rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Kladno	57
6.6 Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha, a.s.	58
7. Závěr	59

1. Úvod

Rozhodčí řízení – právě toto slovní spojení je dnes většině veřejnosti, která nemá odbornou znalost, velkou neznámou. Mnohem více je právním vědomí veřejnosti zakotveno soudní řízení už jen z toho důvodu, že je to tradiční a starší institut. Přitom rozhodčí řízení, jinak známé jako arbitráž, je oproti soudnímu řízení velmi benevolentní a dalo by se říci, že pro obchodní vztahy velmi výhodné. A právě jeho zajímavosti a přednosti byly důvodem, proč jsem si vybral dané téma.

V odborných kruzích je známo, že v České republice jsou arbitrážní spory frekventované, a že Česká republika je součástí hned několika mezinárodních úmluv, z nichž celosvětově nejvýznamnější je Newyorská úmluva. I aktuálnost vybraného tématu pro Českou republiku byla jedním z lákadel této práce, které mě podpořilo v mém úsilí zaměřit svou diplomovou práci na tuto problematiku.

To však samozřejmě nebylo jediným důvodem. Jak již z názvu vyplývá, rozhodl jsem se zaměřit na právní regulaci jeho problematiky z důvodu mnohosti a širokosti tématu. Samozřejmě nelze popsat naprosto všechny právní řády či všechny řády rozhodčích soudů. Proto jsem se zaměřil zejména na ty nejdůležitější prameny.

Základní body práce, kterou nyní máte v rukou, by se dalo rozčlenit do dvou skupin – dva, které budou popisovat základy rozhodčího řízení, a tři, které zaměřím ryze na právní prameny.

V kapitole „Obecný popis rozhodčího řízení“ se chci odhodlat k obecnému popisu toho, co to vůbec rozhodčí řízení je, jak funguje, jeho nezbytné prvky a další věci, které je potřeba pochopit a jsou základem pro téma této práce.

Třetí kapitole zvaná „Rozhodčí řízení na mezinárodní úrovni“ bude zaměřena na odlišení mezinárodního rozhodčího řízení od vnitrostátního. Budu se snažit zde zdůraznit prvky, které jsou pro mezinárodní vedení arbitráže typické a čím se tato mezinárodní úroveň v řízeních vyznačuje.

Ve čtvrté kapitole by měla být už plně vidět totožnost se zadaným tématem práce na rozdíl od předchozích kapitol. Kapitola s názvem „Mezinárodní úmluvy“ by měla být popisem těch nejzákladnějších smluv, ze kterých je nejvýznamnější Newyorská úmluva.

„Řády rozhodčích soudů“ je název páté kapitoly, ve které se pokusím analyzovat odlišnosti jednotlivých soudních řádů a pravidel mezinárodních rozhodčích soudů.

Na právní úpravu ve vztahu k České republice jsem se zaměřil v šestém bodu této práce. Zde bych se chtěl pokusit rozebrat po právní stránce Řád rozhodčího soudu při hospodářské komoře České republiky a agrární komoře České republiky. Dále jsem si dal za cíl zde popsat pravidla daná základním pramenem pro rozhodčí řízení u nás – zákonem o rozhodčím řízení.

Cílem mé práce je analyzování základů rozhodčího řízení se zvláštním zaměřením na jeho právní regulaci a její následné zhodnocení.

2. Obecný popis rozhodčího řízení

2.1 Základní charakteristika

2.1.1 Způsob fungování rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení, nazývané velmi často arbitráž, je jedním z alternativních řešení sporů. Pojmy „rozhodčí řízení“ a „arbitráž“ však nejsou naprosto shodné. Dlouhodobý mediátor Marek Svatoš tuto problematiku vysvětluje následovně: *„Termín rozhodčí řízení prakticky opanoval vnitrostátní arbitráže, naopak v souvislosti s tzv. investičními arbitrážemi je používán téměř výhradně pojem arbitráž. Ten také opanoval pole v oblasti tzv. sportovních arbitráží. Lze shrnout, že se oba termíny překrývají, avšak plně se nekryjí. Pokud se však týká samotné oblasti mezinárodní obchodní arbitráže, jsou tyto termíny zaměnitelné a v tomto smyslu také používané v odborné literatuře.“*¹

Cílem tohoto procesu je vydání rozhodčího nálezu. Tento zmíněný cílený akt má podobnou povahu jako rozhodnutí soudního orgánu, zejména ve své závaznosti. Vydání iniciuje neutrální osoba (tato podmínka je nápadně podobná soudnímu řízení). Na rozdíl od soudního řízení je zde řada rozdílů. Tím nejvýraznějším je formalita a pravidla celého procesu. Základním kamenem každé arbitráže je platná rozhodčí smlouva.²

2.1.2 Výhody a nevýhody v porovnání se soudním řízením

Zmíněné rozdíly mezi rozhodčím a soudním řízením by se daly rozebrat i z pohledu výhod a nevýhod.

Výhodou rozhodčího řízení je bezesporu rychlost vyplývající z jeho zásady jedné instance a neformálnosti. Pro strany existuje i možnost volby časových limitů, které se uvedou v rozhodčí smlouvě. S rychlostí souvisí i další položka mezi výhodami, tou jsou náklady řízení. Další zásadní výhodou je volba rozhodce, která není omezena z hlediska

---

¹ SVATOŠ, M. Rozhodčí řízení nebo arbitráž?. 3.11.2011[cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.forarb.com/rozhodci-rizeni-nebo-arbitraz/>.

² RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 42. ISBN 80-7179-873-8.

státní příslušnosti. Neveřejnost (ač lze v rozhodčí smlouvě ujednat veřejnost) řízení je další, zejména pro obchodní arbitráž, výhodou. Nesmí se zapomenout ani na vysokou jistotu týkající se uznání a výkonu rozhodčího nálezu, pramenící z Newyorské úmluvy. Poslední podstatnou, a z mého pohledu nejvýraznější, výhodou je velice široká autonomie vůle stran. Stanovení vlastních pravidel pro postup při rozhodnutí sporu, místo a jazyk řízení, počet rozhodců nebo ujednání, že řízení proběhne jen na bázi určitých dokumentů, jsou typickými rysy arbitráže.

Nyní se podívejme naopak na nevýhody. Mezi rozhodci a státními orgány je jedním z hlavních rozdílů ten, že nedisponují donucovací pravomocí. To může mít za následek vyžádání pomoci od soudního orgánu. V pořadí druhou nevýhodou je odlišná úprava v různých státech. Toto se netýká uznání a výkonu rozhodčích nálezů, jde spíše o odlišné nuance (např. vymezení arbitrability). Dále je potřeba uvést zvýšený důraz na informovanost stran o rozhodčím řízení. Ta je třeba zejména proto, že vůle stran by mohla být rozhodcem vyložena jinak a řízení by se mohlo zvrtnout k jiným směrem, než byl původní úmysl.³

2.1.3 Další metody alternativního řešení sporů

Mimo rozhodčí řízení existuje i řada dalších alternativních způsobů řešení sporů. Obvykle se dělí na následující způsoby: expertíza, negociace, mediace a conciliace, povinná jednání mezi stranami a mini-trial.

Expertíza funguje na principu určitého posudku znalce dané věci. Jeho posudek je pak základem pro rozřešení sporu, nejčastěji majetkového, nebo pokud se jedná o výši škody.

Pod negociací si lze představit řešení na bázi setkání právních zástupců obou stran sporu s představiteli stran. Argumenty, které vyplynou z takového setkání, mají být zmíněným pověstným základním kamenem pro východisko problému.

---

³ ROZEHNALOVÁ, N., GONSORČÍKOVÁ, M. Vybrané problémy mezinárodního práva soukromého a procesního – řešení sporů. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 59. ISBN 80-210-3515-3.

Mediace a konciliace jsou termíny, které představují téměř identický způsob řešení. Ve středu sporu v tomto případě stojí mediátor či konciliátor. Ten má za úkol doručit stranám smírné řešení sporu, které sám nalezne.

Dalším, v pořadí již čtvrtým, alternativním způsobem rozřešení sporu je povinné jednání mezi stranami. Zde strany komunikují přímo mezi sebou ještě než vůbec nějaké soudní či rozhodčí řízení začne. Snaží se mezi sebou najít kompromis, který by se dal aplikovat jako možné smírné řešení konkrétního sporu.

Způsob smíru pomocí nezávislé osoby se nazývá mini-trial. Takováto neutrální osoba přijímá argumenty obou stran, hodnotí je a snaží se na nich postavit způsob, který by vyhovoval oběma stranám a situaci dostal do bezesporné roviny. Pro tento způsob je velmi často vídané, že se v klíčové roli neutrální osoby objevuje renomovaný právní expert.⁴

2.2 Rozhodčí smlouva

2.2.1. Definice pojmu

Pevnou a univerzální definici tohoto termínu bychom velmi těžko hledali. Řada odborníků se ve svých teoriích liší a dají se rozlišit na tři základní názorové skupiny. Prvá skupina ji bere jako čistě hmotněprávní úkon vycházející zejména z pevně daného termínu „smlouva“. Druhý názorový proud zohledňuje její procesní stránku odvozenou od její jurisdikční povahy. Třetí teorie je ve své podstatě kombinací dvou předchozích. Zahrnuje prvky hmotněprávní i prvky procesní⁵, dala by se tedy považovat za určitý kompromis.

---

⁴ RŮŽIČKA, K. Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 14-15. ISBN 80-86898-43-1.

⁵ ROZEHNALOVÁ, N. Jak řešit spory v mezinárodním obchodě. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 9-10. ISBN 80-210-1120-3.

2.2.2 Druhy rozhodčích smluv

2.2.2.1 Smlouva o rozhodci

K uzavření smlouvy o rozhodci je zapotřebí dvou podmínek splněných současně. První je existence určitého sporu, který je možné řešit cestou rozhodčího řízení. Tou druhou není nic jiného, než vůle a ochota dospět k rozřešení zmíněnou cestou arbitráže.

Náležitostí zmiňovaného druhu smlouvy jsou jména rozhodce či rozhodců. Tato podmínka je závislá na dohodě obou stran sporu.

V zaběhnuté praxi je však tento druh smlouvy neobvyklý, dalo by se říci, že až vzácný. Hlavním důvodem je to, že uzavírání těsně před sporem je přinejmenším nedoporučované. Důvod je prostý – v začátcích sporu už není taková vůle vyřešit spor rychle a rychlé vyřešení sporu není výhodné ani pro jednu stranu.

2.2.2.2. Rozhodčí doložka

Rozhodčí doložka se váže na smlouvu hlavní a stanoví, že veškeré budoucí spory se budou řešit formou rozhodčího řízení. K uzavření rozhodčí doložky nahrává i fakt, že ve fázi uzavírání nevzniká žádný spor.

Z hlediska užívání je rozhodčí doložka nejužívanějším typem rozhodčí smlouvy. Tento fakt se váže jak na praxi v České republice, tak na praxi na mezinárodním poli.

2.2.2.3. Neomezený kompromis

Tento druh rozhodčí smlouvy je vhodnou volbou pro strany, jejich spolupráce na úrovni uzavírání smluv je velice častá a nahrazuje opakované uzavírání rozhodčích doložek. Smlouva se váže na veškeré budoucí smlouvy mezi zainteresovanými stranami, v praxi je však méně častá než již zmíněná rozhodčí doložka.

2.2.2.4 Zvláštní typ – asymetrická rozhodčí doložka

Slovo „asymetrická“ v samotné kvalifikaci tohoto druhu se váže na skutečnost, že jedna strana si zachovává možnost využít pro spor obecný soud, zatímco druhá je vázána pouze na dispozici řešení sporu cestou rozhodčího řízení.

Z hlediska praxe se zde objevuje určitý rozpor. Obecně se má za to, že tato doložka je plnohodnotným a uznávaným druhem rozhodčí smlouvy, některé státy ji ale neuznávají. Příkladem může být Francie. V České republice prozatím není znám příklad, kdy by nebyla soudem uznána.⁶

2.2.3 Je opravdu nutností?

Mezi odborníky na rozhodčí řízení panuje nejednotný názor na otázku, zda je možné dospět k rozhodčímu řízení i bez uzavření rozhodčí smlouvy. Část kvalifikovaných odborníků, která prosazuje možnost arbitráže bez platné rozhodčí smlouvy, vidí alternativu v konkludentním souhlasu. Takovýto souhlas musí být doprovázen vůlí dospět k rozhodnutí sporu pomocí rozhodčího řízení. Tento postup je ovšem napadnutelný námitkou neexistence rozhodčí smlouvy.

Český odborník a děkan právnické fakulty v letech 2010-2011 v Plzni prof. JUDr. Květoslav Růžička, CSc., má na danou problematiku jednoznačný názor. Rozhodčí smlouva je podle něj předpokládaný základ jakéhokoli rozhodčího řízení.⁷ Osobně se s tímto názorem ztotožňuji, jelikož pokud s tím obě strany souhlasí, není pro ně určitě žádný problém rozhodčí smlouvu sepsat. Navíc vždy je lepší mít určitý důkaz o tom, že smlouva byla uzavřena už jen proto, že to nelze následně napadat pro neexistenci.

---

⁶ RŮŽIČKA, K. Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 40-44. ISBN 80-86898-43-1.

⁷ LISSE, L. K otázce rozhodčího řízení bez existence rozhodčí smlouvy. 29.3.2011 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-otazce-rozhodciho-rizeni-bez-existence-rozhodci-smlouvy-72577.html>.

2.3 Akty dovršující rozhodčí řízení

2.3.1 Usnesení

Akt v podobě rozhodčího nálezů je cílem rozhodčího řízení. Není to však jediný druh rozhodnutí, kterým může řízení skončit. Je zde ještě alternativa v podobě usnesení. To se vydává například při zastavení řízení jako důsledek zpětvzetí žaloby. Některé formální náležitosti musí být splněny naprosto stejně, jako u nálezů. Jedná se konkrétně o doručení, podepsání a odůvodnění.

2.3.2 Rozhodčí nález

Jak už bylo zmíněno, rozhodčí nález se svou povahou dá přirovnat k rozhodnutí soudního orgánu. Obsahové náležitosti jsou nedílnou součástí k jeho zhotovení. Nelze jej zhotovit v jiné formě, než písemně s podpisy většiny rozhodců. Je zde nutný výrok rozhodce či odsouhlasený většinou rozhodců, platí zde nutnost určitosti. Důležitou, avšak postradatelnou součástí je odůvodnění. To je ale možné vynechat, pokud se na tom strany sporu dohodnou.

Pokud se stane, že bude nález obsahovat chybné údaje, lze je kdykoli na jakýkoli návrh opravit. Konkrétní oprava poté musí být usnesena a doručena stejně, jako původní rozhodčí nález.

Zajímavou otázkou zůstává přezkoumatelnost rozhodčích nálezů a podmínky zmíněného procesu. V literatuře, zabývající se danou problematikou, nepanuje na toto téma jednotný názor. Dle současné právní úpravy tato možnost existuje, závisí na vůli stran a je možná pouze prostřednictvím jiných rozhodců než těch, kteří v dané věci již vydali originální nález.⁸ Ze zákona o mezinárodním právu soukromém (konkrétně § 27) a procesním nevyplývá rozsah či taxativní výčet toho, co může být předmětem přezkoumání. Z toho si můžeme odvodit, že přezkoumatelná je jakákoli část rozhodčího nálezů či cokoli, co některá ze stran hodnotí jako vadu řízení. Povaha řízení však závisí

---

⁸ SCHELLE, K., SCHELLOVÁ, I.; Rozhodčí řízení. Praha: EUROLEX Bohemia. 2002, s. 106-107. ISBN 80-864-3219-X.

na vůli stran. Je pouze na nich, jestli podmínky, které si dohodnou, vyústí v povahu odvolání, námitek nebo rozkladu. Jedinou pevnou podmínkou je zaslání žádosti o přezkoumání do 30 dnů druhé straně. Daných 30 dnů se počítá od doby, kdy byl žadateli o přezkumné řízení doručen rozhodčí nález. Výsledkem přezkumného řízení je opět rozhodčí nález.

Formou rozhodčího nálezu lze uzavřít i smír. Uzavírá se na návrh stran a musí být písemný a jimi podepsaný. Samotný smír se může být zahrnut mezi podklady pro soudní rozhodnutí. Znakem takového smíru je, že nezakládá překážku *res iudicata* alias věci rozsouzené.⁹

2.4 Arbitrabilita

Pod tímto pojmem si můžeme představit okruh všech možných případů, ve kterých je možné využít k rozřešení sporu rozhodčí řízení. Jinými slovy jde o okruh právních vztahů, které nejsou z hlediska sporů výlučně v kompetenci státních soudů.

Arbitrabilitu je možné rozdělit ze dvou základních hledisek. Tím prvním je dle rozsahu zásahu řízení. Arbitrabilita z pohledu užšího pojetí se vztahuje pouze na konkrétní strany sporu bez zásahu do celospolečenských zájmů. Z pohledu širšího pojetí už zde zmíněný zásah do celospolečenských zájmů je.

Dalšími pojmy, na které lze arbitrabilitu rozdělit, je arbitrabilita objektivní a arbitrabilita subjektivní. Za kritérium by se dalo považovat to, čím se který druh řídí. Objektivní arbitrabilita je závislá na právu daného státu a subjektivní na konkrétním výběru smluvních stran. Onen výběr však nesmí překročit hranice státu. Průlomem v tomto dělení je ovšem mezinárodní rozhodčí řízení popsané v další části této práce.¹⁰

---

⁹ POKORNÝ, M. Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. 2.vydání. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 123. ISBN 80-7179-902-5.

¹⁰ RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 73-75. ISBN 80-7179-873-8.

2.5 Rozhodci

2.5.1 Podmínky výkonu funkce

Funkci rozhodce může v drtivé většině případů vykonávat výlučně fyzická osoba. Výjimkou z daného pravidla je libanonský právní řád, který právnickou osobu na postu rozhodce připouští. Pro výkon zmíněné funkce není potřeba splnit žádné zvláštní podmínky, od roku 2012 je potřeba právnické vzdělání. Musí být splněny předpokládané kondukce v podobě občanství daného státu, zletilost, bezúhonnost či způsobilosti k právním úkonům. Samozřejmostí je nepodjatost a nestrannost. Zvláštní pravidlo platí pro soudce, jejich funkce je neslučitelná s funkcí rozhodce (zákon č. 182/1991 Sb., o Ústavním soudu; zákon č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích).

Podjatostí rozhodce se zabýval už i Ústavní soud v jednom ze svých nálezů. V něm řekl, že *„Z podstaty věci totiž plyne, že pokud stěžovatelka napadá celkový systém výběru rozhodců ze seznamu vedeného Asociací leasingových společností České republiky z důvodu, že rozhodci z ekonomických důvodů mají rozhodovat tendenčně, a to ve prospěch leasingových společností, pak by mohly vznikat (obecně) pochybnosti o nepodjatosti rozhodců až v případě, že by zde existovaly konkrétní skutečnosti, které by nasvědčovaly této hypotéze. V opačném případě jde o pouhé vyjádření nesouhlasu s rozhodčí doložkou, jež však byla - jak obecné soudy uzavřely - platně sjednána. Tyto skutečnosti stěžovatelkou však doloženy (a ani tvrzeny) nebyly.“*¹¹

Zmíněné podmínky pro post rozhodce však musí být reflektovány stranami sporu v tom smyslu, že chybný výběr rozhodce je riziko na jejich účet.

Teoretická otázka vyvstává, jestli i rozhodce by měl požívat stejné ochrany jako soudce. Internetový server epravo.cz o tom hovoří následovně:

„Pokud však ZRŘ na více místech hovoří o pravomoci rozhodce (§ 15, § 16), je nutno připustit, že rozhodce je pravomocí nadán. Pak se však nabízí otázka, jakým způsobem dochází k tomu, že rozhodce jako soukromá osoba tuto pravomoc nabude.

---

¹¹ Rozhodnutí ÚS ze dne 30. 6. 2010 sp. zn. III. ÚS 1208/10.

Nemůže k tomu dojít na základě jakéhokoliv právního úkonu stran (např. rozhodčí smlouvy - protože strany jsou rovněž soukromými osobami, pravomocí nedisponují a nemohou ji tedy na rozhodce ani delegovat). Pravomoc může být na rozhodce delegována jen takovým subjektem, který je pravomocí vybaven. A tímto subjektem nemůže být nikdo jiný než stát, který je nositelem soudní moci.

Stát rozhoduje o tom, jaký systém výkonu soudní moci zvolí. Soudní moc zpravidla vykonávají nezávislé obecné soudy. Zákonodárce však naznal, že v případech, kdy předmětem rozhodování soudní moci má být spor o záležitostech, o kterých se účastníci právního vztahu za normálních okolností mohou volně dohodnout bez ingerence státu a jehož rozhodnutí se zásadně nedotýká jiných zájmů než právě zájmů účastníků tohoto právního vztahu, může být výkon soudní moci (který je výkonem pravomoci, neboť soudní moc je mocí veřejnou) svěřen soukromým osobám (rozhodcům), pokud o to projeví strany právního vztahu zájem a tento zájem kvalifikovaným způsobem projeví rozhodčí smlouvou. Pro ten případ přiznal stát zákonem rozhodcům právo závazně rozhodnout předložený spor, a skrze ně tím uskutečňuje svoji soudní moc. Ani v tomto případě však soudní moc ze státu nepřechází ani na okamžik na rozhodce, stát (zákonem) pouze v konkrétním případě umožňuje, aby ji namísto řádného soudce vykonal rozhodce, kterého tím strany pověřily.¹²

Z mého pohledu by výsady soudců měli nabývat ti rozhodci, kteří jsou zapsaní do seznamu rozhodců některého ze stálých rozhodčích soudů a to i na mezinárodní úrovni. Zapsání na daný seznam hovoří o jeho kvalitě a kvalifikaci. U rozhodců, kteří nepůsobí u žádného ze soudů, už není taková jistota, co se týče jejich profesionality.

2.5.2 Výkon u stálých rozhodčích soudů

U stálých rozhodčích soudů jsou podmínky pochopitelně přísnější, už jen kvůli pověsti konkrétního soudu jako uznávané instituce. V takovýchto institucích většinou funguje výběr pomocí listiny rozhodců, kterou si každý soud sám vede. Zápis v ní je nutný pro výkon rozhodce u daného soudu. Samotný zápis však ještě neznamená výkon

---

¹² SKLENÁŘ, J. K možnosti trestněprávní ochrany rozhodce de lege ferenda. 17.1.2005 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-moznosti-trestnepravni-ochrany-osoby-rozhodce-de-lege-ferenda-30429.html>.

funkce, znamená to pouze oprávnění, možnost a zejména to má pro strany potenciaálního sporu doporučující charakter (není nutností zvolit rozhodce z listiny, v případě zájmu o jinou osobu však i ta musí splnit podmínky pro zápis na ní). K danému sporu se konkrétní rozhodce dostane až poté, co si ho nějaká strana vybere, nebo je do sporu dosazen oprávněnou osobou. Existuje ale i řada soudů, která listinu nevede, a tudíž je výběr čistě na stranách sporu. Kromě listiny rozhodců si některé rozhodčí soudy vedou i svůj vlastní etický kodex, kterým se rozhodci nutně musí řídit.¹³

2.5.3 Počet rozhodců

Z hlediska praxe je nejoptimálnější tříčlenný senát. Jako praktické řešení se to jeví zejména proto, že u jednoho rozhodce je nižší šance na co nejspravedlivější rozhodnutí, a také proto, že vyšší počet by nebyl ideální z důvodů nákladů řízení a časových průtahů. Samozřejmě jsou možné jakékoli jiné alternativy, platí pouze podmínka, že počet rozhodců musí být lichý. Z toho lze odvodit, že spor může rozhodnout i jeden rozhodce. Pro spory o zanedbatelné pohledávky by byl rozhodně tou pravou volbou, v praxi se ale takových případů vyskytuje velmi málo, protože v době uzavírání rozhodčí doložky strany nepředpokládají, jaká situace bude mít potenciál na vyústění ve spor.

2.5.4 Zánik funkce

Funkce rozhodce může zaniknout buď jako důsledek námitky nebo ze zákona. Příkladem může být důvod podjatosti. Pokud rozhodce neinformuje o veškerých skutečnostech vzájemných se k nebezpečí vyvolání důvodných pochyb či podjatosti, a tyto skutečnosti později vyjdou najevo, může být z důvodu podjatosti vyloučen bez vznesení námitky. Tyto informace musí sdělit soudu nebo stranám sporu. (§ 8 a § 11 zákona o rozhodčím řízení). Pokud dané okolnosti vyjdou najevo a rozhodce se dobrovolně funkce nevzdá, ba dokonce vydá rozhodčí nález, je to důvodem pro zrušení nálezu (§ 12 zákona o rozhodčím řízení), což není v zájmu žádné ze stran. Proto se daná dobrovolnost vzdání se funkce předpokládá. Strany si mohou samy stanovit postup

---

¹³ RŮŽIČKA, K. Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 29. ISBN 80-86898-43-1.

vyloučení rozhodce, prakticky je ale tato možnost nevyužívána. Po vyloučení či vzdání se funkce je nutné dosadit nového rozhodce.

Jako důvody zániku funkce lze dovodit i pozbytí obecných podmínek pro výkon. Jako příklad lze uvést jmenování do funkce soudce a automatický zánik funkce rozhodce, případně pozbytí způsobilosti k právním úkonům.¹⁴

2.6 Definice stálých rozhodčích soudů

Stále rozhodčí soudy jsou typické třemi znaky – sídlo, statut a statutární orgány, které jednájí jeho jménem, a pravidla řízení. Právě pomocí pravidel řízení soudy stranám dávají jasná pravidla o procesním průběhu a určitým způsobem vymezují volnost. Ruku v ruce s tím však nesmíme opomenout na vyšší náklady řízení a omezenější volnost rozhodců v operaci s řízením.

V České republice máme stále rozhodčí celkem tři, konkrétně Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře České republiky, Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha, a.s. a Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno. Ze zahraničních vyjmenujme například Arbitrážní a mediační centrum WIPO, Mezinárodní středisko pro řešení sporů, Rozhodčí soud při mezinárodní obchodní komoře v Paříži, China Maritime Arbitration Commission nebo Mezinárodní obchodní arbitrážní soud při obchodní a průmyslové komoře Ruské federace.¹⁵

Velmi často se setkáváme s pojmem arbitrážní centrum. V praxi není rozdíl mezi ní a stálým rozhodčím soudem. Zjednodušeně se dá říci, že jediný rozdíl mezi těmito dvěma institucemi tkví ve splnění zákonných podmínek. Velmi často se tedy tyto dva pojmy zaměňují, rozlišným znakem však může být i stanovení odpovědnosti rozhodce k rozhodčímu soudu či arbitrážnímu centru či jejich odpovědnost za rozhodčí nález. Navíc ona stálost u arbitrážních center se dá odvozovat pouze na základě zakladatelského dokumentu. Na jeho základě můžeme posoudit, zda je

---

¹⁴ RŮŽIČKA, K. Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 53-57. ISBN 80-86898-43-1.

¹⁵ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing s.r.o. 2008, s. 66, 72. ISBN 978-80-7357-324-9.

či není arbitrážní centrum stálou institucí. Jinak jsou obě instituce ve své podstatě stejné po stránce materiálního zájmu.¹⁶

2.7 Vztah státního soudu k rozhodčímu řízení

2.7.1 Příslušnost soudů

Příslušnost soudů k řešení otázek rozhodčího řízení je dvojitá – věcná a místní. Místně příslušný je soud v obvodu konání rozhodčího řízení, případně soud, který by případ dostal na starost, kdyby nebyla uzavřena rozhodčí smlouva. Je zde ale i dispozice odvodit místní příslušnost ze sídla či trvalého bydliště navrhovatele nebo odpůrce ale to pouze v případech nezjistitelnosti soudu v tuzemsku.

K otázce věcné příslušnosti je nutné podotknout, že zde záleží na konkrétním případě. V případě řízení o neplatnosti rozhodčí smlouvy je věcně příslušný soud, který by byl příslušný za situace, kdyby nebyla uzavřena rozhodčí doložka (§ 9 občanského soudního řádu). K požadavkům procesního úkonu, které jsou nutné pro spravedlivý výsledek rozhodčího řízení a které rozhodce sám o sobě nemůže provést, je věcně i místně příslušný obvodní soud, do jehož obvodu má spadat učinění úkonu. V případech arbitráže v cizině je obdařen věcnou příslušností okresní soud, do jehož obvodu spadá dané rozhodčí řízení.

2.7.2 Případy možného zásahu soudu

Případů, kdy je soud nadán možností zásahu do arbitráže je celkem osm. Všechny jsou obsaženy v zákoně o rozhodčím řízení, jen jejich výčet je roztroušen do několika paragrafů, tudíž ucelená formulace případů zde není. Jedním z případů je rozhodování ve věcech exekuce rozhodčího nálezu. Zde je soudní pravomoc pochopitelná zejména proto, že prostřednictvím soudní exekuce je pohledávka velmi efektivně vymáhána. Dále má soud možnost rozhodčí nález zrušit (§ 31 a následující), rozhodnout o předběžném opatření (§ 22), dát do úschovy listiny již skončeného

---

¹⁶ LISSE, L. Rozhodčí soud vs. Arbitrážní centrum. 12.1.2011 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodci-soud-vs-arbitrazni-centrum-69770.html>.

rozhodčího řízení (§ 29 odst. 2), rozhodnout o jmenování předsedajícího rozhodce nebo rozhodce (ve smyslu ustanovení § 9), rozhodnout o podjatosti rozhodce a tím pádem i o jeho vyloučení (§ 12 odst. 2), provést procesní úkony, které nemohou rozhodčí orgány (tj. soudy nebo rozhodci) provést sami (§ 20 odst. 2), nebo zprostit rozhodce z vážných důvodů mlčenlivosti na základě rozhodnutí předsedy soudu (§ 6 odst. 2).¹⁷

2.8 Rozhodčí řízení *ad hoc*

Zvláštním druhem arbitráže je arbitráž *ad hoc*. Tento pojem se užívá pro řízení, po jehož skončení končí existence rozhodce či senátu, který rozhodoval.

Tento typ řízení je vhodný spíše pro strany, které mají už s rozhodčím řízením nějaké zkušenosti, případně pokud jde o strany s kvalitním právním zázemím. Pokud by tento druh zvolily nezkušené strany, mohou se vyskytnout chyby právního i faktického rázu. Z hlediska právního je zde možné zvolit pohybování se pouze v mezích zákona, což je přinejmenším nedoporučované. Mnohem praktičtější je volba některého z řádů rozhodčích soudů. Z pohledu na faktickou část je tu nebezpečí v podobě problémů týkajících se prepisování, množení atd.¹⁸

---

¹⁷ SCHELLE, K., SCHELLOVÁ, I.; Rozhodčí řízení. Praha: EUROLEX Bohemia, 2002. s. 111. ISBN 80-864-3219-X.

¹⁸ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2008, s. 69. ISBN 978-80-7357-324-9.

3. Rozhodčí řízení na mezinárodní úrovni

3.1 Základní rozlišení od vnitrostátního rozhodčího řízení

Rozlišit zmíněné dva typy arbitráže není až tak jednoduché jak by se na první pohled zdálo, jelikož neexistuje jasný konsensus s jasně danými pravidly, které by jednoznačně odkazovaly na výčet znaků obou zmíněných typů řízení. V mezinárodním rozhodčím řízení však mají velkou roli kolizní otázky a mezistátní úmluvy, nepostradatelný je zde mezinárodní prvek.

3.2 Mezinárodní prvek

Nejen v mezinárodním řízení ale v jakémkoli soukromém mezinárodním právním vztahu je nezbytnost mezinárodního prvku. Tento prvek je dokladem toho, že daný vztah přesahuje hranice státu, a také toho, že je zde vztah k jinému státu. Mezinárodní rozhodčí řízení spadá z tohoto hlediska do sféry mezinárodního práva soukromého.¹⁹

Mezinárodní prvek se v rozhodčím řízení může objevovat ve čtyřech formách – jako subjekt vztahu, účastník řízení, předmět vztahu nebo jako jiná skutečnost.

Subjektem vztahu prokazující mezinárodní prvek se může stát pouze takový subjekt, který je předmětem sporu. Je jím tehdy, pokud se odlišuje od účastníků státní příslušností (v případě fyzické osoby), sídlem nebo místem zřízení (v případě právnické osoby) nebo místem podnikání či domicilem. Jako příklad bych uvedl spor o obchodní společnost, která má sídlo v jiném státě, než účastníci.

Účastník řízení se stává mezinárodním prvkem, pokud se odlišuje podobně jako subjekt vztahu (tj. státní příslušnost, sídlo nebo místo zřízení, domicil či pobyt). Příkladem subjektu jako mezinárodního prvku může být například spor mezi českým a francouzským státním příslušníkem.

---

¹⁹ KUČERA, Z. Mezinárodní právo soukromé. 7. vydání. Plzeň-Brno : Aleš Čeněk s.r.o., 2009, s. 17. ISBN 978-80-7380-171-7.

Mezinárodní prvek ve formě předmětu vztahu je nejčastěji vázán na jednání či smluvní závazky, odkazující do cizího státu. Jako příklad si vezměme spor o nemovitost, která se nachází v zahraničí. V tomto případě plní onu roli mezinárodního prvku.

Jinými skutečnostmi v žádném případě není myšleno cokoli, co by souviselo s vůlí stran. Musí jít o takovou skutečnost, která prokazuje jednoznačně vztah k jinému právnímu řádu.

3.3 Povaha mezinárodního rozhodčího řízení

Povahu mezinárodního rozhodčího řízení můžeme rozdělit dle situace na dvě skupiny. Na absolutní (objektivní) a relativní (subjektivní).

Základní rozdíl spočívá ve vázanosti sporu na právní řád. Absolutní povaha řízení je vázána na více právních řádů různých států, ať už jde o účastníky nebo o objekt sporu. Objektivní hledisko vychází z určité skutečnosti, kterou nemá na svědomí vůle stran.

Pod relativní povahou si lze představit spor, který se dá pokládat za mezinárodní pouze z pohledu jednoho právního řádu, jelikož se zde projevuje vůle stran (z toho vychází ona subjektivní povaha), pomocí níž strany sporu prosazují mezinárodní prvek v podobě volby cizího stálého rozhodčího soudu pro rozřešení sporu či je zde řízení vedeno, byť obě strany jsou vázány jedním a tím samým právním řádem.²⁰

---

²⁰ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2008, s. 46-47. ISBN 978-80-7357-324-9.

3.4 Rozhodné právo pro rozhodčí řízení

3.4.1 Rozhodné právo pro rozhodčí smlouvu

V tomto případě je naprostá volnost z hlediska výběru právního řádu, kterým se bude konkrétní rozhodčí smlouva řídit. S tím souvisí i nejednoznačná definice toho, zda je smlouva hmotněprávní či procesní úkon.

3.4.2 Rozhodné právo pro průběh rozhodčího řízení

Z hlediska průběhu existují dvě hlavní teorie. Tou první je teorie teritoriální, že procesní postup se zvolil ruku v ruce s volbou místa. Druhá teorie, teorie smluvní, upřednostňuje volný výběr procesních norem. V případě druhého přístupu je doporučována vysoká míra opatrnosti. Pokud není využita volba procesních norem, rozhodci si postup upraví dle jejich uvážení, pokusí se o co nejvhodnější postup.

3.4.3 Rozhodné právo uznání a výkon rozhodčího nálezu

Rozhodným právem v této problematice se stává právní řád každého státu. Je tedy teoreticky možné, že to, co je uznáno v jednom státě, nemusí být uznáno ve státě jiném, jelikož každý stát si stanoví pravidla nepřipouštějící uznání nálezu. Tento jev se ale snaží částečně odstranit Newyorská úmluva stanovující jednotná pravidla.

3.4.4 Rozhodné právo pro rozhodčí nález

3.4.4.1 Možnosti volby rozhodného práva

Pro rozhodčí nález si volí právo strany vzniklého sporu. Pokud volbu neprovedly, existují dva postupy – postup dle vnitrostátních kolizních norem či postup

dle lex mercatoria. V České republice je povolen pouze postup dle kolizních norem a zásad spravedlnosti.²¹

3.4.4.2 Lex mercatoria

Zmíněné lex mercatoria jsou jednotné přímé normy obchodního práva. V praxi jsou doprovázeny i vytvořenými prostředky, které zakládají určité specifikum právní jistoty, byť jsou velmi pružné a velmi dobře se přizpůsobují změnám potřeb světového obchodu. K jejich změně je však nutný souhlas všech zainteresovaných států.²²

Z hlediska tohoto druhu práva lze rozeznat tři přístupy z pohledu státu. Prvním je rovnocenné zacházení s lex mercatoria jako s vlastním právem. Tato možnost nakládání se dále dělí podle toho, komu je k dispozici. Buď může být k dispozici stranám sporu a i rozhodcům (příkladem jest Švýcarsko nebo Francie), nebo jen stranám (takto to funguje například v Německu). Další možností je upřednostnění lex mercatoria před tuzemským právem. Tato varianta je těžko opodstatnitelná, nicméně není teoreticky nemožná. Jako třetí možný přístup je podpůrné použití lex mercatoria v mezích danými kogentními normami, které může určit kolizní norma nebo něco jiného. Po tomto přístupu přímo volá princip smluvní svobody, může se ale vyskytnout určitý konflikt v případě smluvní volnosti upravené vnitrostátním právním předpisem.²³

3.5 Normy mezinárodního rozhodčího řízení

3.5.1 Definice norem

Normativní systémy, alias závazná pravidla chování, popisuje významný český právní teoretik Viktor Knapp slovy: „*Nejvýznamnějším způsobem společenské regulace je regulace normativní, tj. regulace uskutečňovaná společenskými normativními systémy, jimiž rozumíme otevřené dynamické a cílené regulativní systémy skládající se*

---

²¹ ROZEHNALOVÁ, N., GONSORČÍKOVÁ, M. Vybrané problémy mezinárodního práva soukromého a procesního – řešení sporů. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 70-71. ISBN 80-210-3515-3.

²² DOLEČEK, M. Mezinárodní právo soukromé. 1.8.2008 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mezinarodni-pravo-soukrome-opu-4568.html>.

²³ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2008, s. 234-235. ISBN 978-80-7357-324-9.

*ze společenských norem jakožto příkazů, zákazů a dovolení.*²⁴ Právo jako takové se může měnit v průběhu řízení, například pro každou fázi řízení se může volit právní řád jiného státu.

3.5.2 Dělení norem z hlediska mezinárodní arbitráže

3.5.2.1 Dělení dle původu

Z hlediska původu se tvoří tři ucelené skupiny. Pokud je tvůrcem daných norem stát a zavazuje se jím uvnitř sebe samého, jde o právo vnitrostátní. Takové právo je obsaženo v právních řádech jednotlivých států a má interní charakter. Jestliže pramenem norem jsou mezinárodní úmluvy, jde o normy mezinárodního charakteru. Třetí skupinu tvoří normy, které nevytvořil stát ani státy.

3.5.2.2 Dělení dle hlediska aplikace během arbitráže

I v souladu s tímto kritériem narážíme na tři skupiny norem. O podstatě věci se rozhoduje podle hmotných norem. V případě řešení merita sporu se užijí normy mezinárodního práva soukromého. Procesní normy jsou směrodatnými pro tvorbu rozhodčí smlouvy, výkon a uznání rozhodčího nálezu či průběh samotného řízení.²⁵

3.6 Uznání a výkon rozhodnutí

Pojmem uznání se rozumí přiznání naprosto identických právních účinků jako vnitrostátnímu rozhodčímu nálezu. Oba nálezy, tuzemský i cizí, budou tedy ve stejné právní rovině. Pojem výkon znamená vynutitelnost pověřeným orgánem státu v případě, že odmítá plnit povinnost stanovenou v rozhodčím nálezu.

Možnost žádat výkon rozhodčího nálezu má státní příslušník jak ve svém státě, tak ve státě jiném. Uvedme si to na příkladu českého občana. Český státní příslušník

---

²⁴ KNAPP, V. Teorie Práva. C.H.Beck, 1995, s. 39. ISBN 80-7179-028-1.

²⁵ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2008, s. 209. ISBN 978-80-7357-324-9.

bude disponovat rozhodčím nálezem ve svůj prospěch na plnění od anglického státního příslušníka. Pokud by anglický státní příslušník měl na území České republiky nějaký majetek, může český státní příslušník žádat vykonatelnost rozhodčího nálezu na tuzemském soudu. Kritérium příslušnosti soudu by se odvozovalo od lokace majetku nebo také od obecného soudu dlužníka povinného z jeho pohledávky.

V případě absence majetku anglického státního příslušníka na území České republiky je nezbytné požadovat výkon rozhodčího nálezu v zahraničí. Obecně záleží na tom, jestli mezi státy (v tomto případě mezi Českou republikou a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska) existuje nějaká mezinárodní úmluva či smlouva. V tomto případě jsou oba státy součástí Newyorské úmluvy a to celou situaci ulehčuje. Pokud by ale mezinárodní smlouva v podobě Newyorské úmluvy nebyla, vše by se řídilo pouze právními předpisy Anglie ale za kondukce, že český občan nebude muset plnit podstatně náročnější podmínky nebo platit přehnaně vyšší soudní poplatky. Anglický soud by měl i možnost odepřít výkon rozhodčího nálezu českého občana a to za naprosto stejných podmínek, které by byly v České republice pro účel takového zrušení stanoveny. Odepřít by jej mohla i v případě rozporu s veřejným pořádkem či nedostatkem vzájemnosti.

K žádosti o výkon rozhodčího nálezu jsou nutnými přílohami rozhodčí nález a rozhodčí smlouva ve dvou verzích – originální znění a znění v jazyce státu, kde se o výkon žádá.²⁶

Uznání i výkon rozhodnutí ve formě rozhodčího nálezu se tedy řídí v každém státě určitými podmínkami. Upravuje je zejména Newyorská úmluva a mnoho řádů rozhodčích soudů. Při uzákoňování podmínek pro oba procesy je legislativa vázána vícestrannými úmluvami, které upozorňují na nezbytnost jednoduchosti procesu. Hlavní bod takové úpravy je kritérium, jak prokazovat existenci rozhodčího nálezu.²⁷

---

²⁶ KUČERA, Z. Úvod do práva mezinárodního obchodu. 1. vydání: Aleš Čeněk, Dobrá Voda, 2003, s. 290-292. ISBN 80-86473-32-5.

²⁷ BORN, G. B. International commercial arbitration. Commentary and materials. 2. vydání. The Hague: Kluwer Law International, s. 5-6. ISBN 90-411-1559-5.

3.7 Obecný popis právního rámce mezinárodního rozhodčího řízení

3.7.1 Mezinárodní úmluvy

Revoluční jednotnou mezinárodní úmluvou byl Ženevský protokol o doložkách o rozsudím. Ten byl následně nahrazen vylepšenou Newyorskou úmluvou. Dalšími mezinárodními úmluvami jsou Evropská úmluva nebo Washingtonská úmluva (zajímavá tím, že znemožňuje aplikaci procesních norem národního práva, pokud na ně neodkazuje).

3.7.2 Národní právní řády

V českém právu je takovýmto právním řádem zákon o rozhodčím řízení. Ten však přímo neposkytuje možnost zvolit si cizí právní řád pro jednotlivou fázi procesu. Oproti tomu švýcarská právní úprava tuto možnost poskytuje, získává tím větší souladnost s vedením rozhodčího řízení na mezinárodní úrovni. Podobná situace je i ve francouzské úpravě. Tyto úpravy s mezinárodním charakterem nejsou však rozsáhlé, jedná se tedy spíše o výjimky ze zaběhlého trendu vazby na místo vedení arbitráže.

3.7.3 Řády rozhodčích soudů

V řádech rozhodčích soudů nalezneme pravidla, která určují subsidiární použití procesních norem, jen velmi poskromnu. Tato problematika ale není upravena v Rozhodčím řádu Rozhodčího soudu při spolkové hospodářské komoře ve Vídni, což je velmi zajímavé, jelikož v minulosti v dřívějším znění zmíněného řádu byla obsažena i úprava. V Řádu Rozhodčího soudu v Praze právní úprava řešení neupravených otázek existuje, řeší ji odkaz na zákon o rozhodčím řízení. V řádu Rozhodčího soudu při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži je východiskem pro tuto problematiku

článek 11 říkájící, že pokud není otázka upravena řádem, bude se řídit dle norem, které stanoví rozhodci či strany sporu před národními procesními normami.²⁸

3.8 Rozhodčí řízení v pojetí evropského práva

Na začátek je potřeba uvést jednu hlavní věc - budování evropského justičního prostoru se nevztahuje na arbitráže ale pouze na soudnictví. Rozhodci však smějí používat evropské právo, nicméně tato možnost se využívá velmi málo. Do pověstných karet takové možnosti hraje i dispozice účastníků ve formě jmenování za rozhodce odborníka na komunitární právo. Velmi zajímavé konflikty ovšem vznikají při odmítnutí uznání nebo výkonu cizího rozhodčího nálezu. Takovýto úkon lze napadnout pomocí evropského práva z důvodu narušení veřejného pořádku. Zmíněné případy se vyskytují prakticky jen v soutěžním právu.

V odborné literatuře je nejvíce demonstrující kauzou C-236/97 *Eco Swiss China Time Ltd v. Benetton International NV*. Popisovat průběh řízení by bylo zbytečné vzhledem ke komplikovanosti řízení, uveďme si ale závěry, které z něj plynou. Evropský soudní dvůr se na otázku, zda musí z úřední povinnosti zrušit rozhodčí nález, který je v rozporu s veřejným pořádkem (obsaženým v právních předpisech Evropské unie), vyjádřil neurčitě. V takovém případě je potřeba, aby rozhodci zvážili všechny detaily dotýkající se konkrétního případu.

Právo obrátit se na soud s předběžnou otázkou uplatnit v arbitráži nelze. Jediným orgánem, který to může učinit, zůstává soud. Tento stav věci ovšem čelí kritice ze stran expertů, a to zejména díky striktnímu výkladu pojmu „soudy“, dále také kvůli povinnosti aplikovat evropské právo, kterou nedoplňuje ona možnost obrátit se na Evropský soudní dvůr s dotazem.²⁹

---

²⁸ ROZEHNALOVÁ, N. Jak řešit spory v mezinárodním obchodě. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 20-25. ISBN 80-210-1120-3.

²⁹ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2008, s. 248-250. ISBN 978-80-7357-324-9.

4. Mezinárodní úmluvy

4.1 Význam úmluv v mezinárodním rozhodčím řízení

Vývoj rozhodčího řízení v každém státě je provázen jinou historií, promítající se v současné rozdílné právní úpravě. A právě z tohoto důvodu uzavírají státy mezi sebou úmluvy, které tyto rozdíly redukuje či úplně eliminují.³⁰

4.2 Ženevský protokol a Ženevská úmluva

Ženevský protokol byl roku 1923 podepsán a schválen pod záštitou Společenství národů. Prvními státy, které protokol podepsaly, byly například Německo, Francie, Brazílie, Japonsko, Indie či Velká Británie. Zajímavostí je, že protokol neposvětily Spojené státy americké, byť na poli obchodu byly gigantem. Ženevský protokol soustředil svůj obsah na vymahatelnost rozhodčích smluv. Rovněž se snažil o usnadnění výkonu rozhodčích nálezů i v ostatních státech mimo ten, kde byl vydán.³¹

Protokol roku 1927 rozšířila Ženevská úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků. Úmluva rozšířila vykonatelnost rozhodčích nálezů dle vzoru rozhodčích smluv řídicí se Ženevským protokolem. To ale vyžadovalo vykonávání rozhodčích nálezů ve všech smluvních státech navzájem.

Obě ženevské úmluvy byly jedním z prvních hlavních kroků kupředu k efektivní mezinárodní spolupráci na poli mezinárodní obchodní arbitráže. Nicméně obě nebyly moc rozšířené a nebyly širěji ratifikovány.

---

³⁰ BORN, G. B. International commercial arbitration. Commentary and materials. 2. vydání. The Hague: Kluwer Law International, s. 19. ISBN 90-411-1559-5.

³¹ Ženevský protokol, čl.1

4.3 Newyorská úmluva

4.3.1 Obecná charakteristika

Následnicí Ženevského protokolu a Ženevské úmluvy byla Mezinárodní úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Tento pakt, často nazývaný jako Newyorská úmluva, je nejrozšířenější moderní mezinárodní dohoda se vztahem k arbitráži.

4.3.2 Proces přijetí

Úmluva byla podepsána v roce 1958 v New Yorku po dlouhých jednáních. Zaštiťuje ji společenství Organizace spojených národů. Úmluva je širokou veřejností označována za základní kámen současného mezinárodního rozhodčího řízení.³² Mezinárodní obchodní komora hrála významnou roli v procesu prosazování a ona byla tím orgánem, který předložil návrh Organizaci spojených národů. Původní návrh byl neakceptovatelný pro mnoho států z důvodu podmínek konání řízení. Ekonomická a sociální rada místo dosavadního návrhu navrhla nový návrh pro uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů. Tento návrh byl projednáván představiteli zhruba čtyřiceti zemí na Konferenci o mezinárodním obchodním rozhodčím řízení, známé jako Newyorská konference. Po prvním týdnu konference navrhla maďarská delegace pozměněnou verzi článku III, IV a V. Návrh byl přijat a konference pokračovala s upraveným návrhem. Nakonec hlasování o přijetí úmluvy dopadlo výsledkem 35 kladně hlasujících států a čtyři státy se zdržely.³³ Sám soudce mezinárodního soudního dvora Stephen Schwebel ji označuje za efektivní nástroj.³⁴

4.3.3 Význam úmluvy

Úmluva byla přizpůsobena k podpoře uznávání a vykonávání dohod plynoucích z rozhodčích smluv a sjednotit podmínky, za kterých budou věci, dohodnuté v rozhodčí

---

³² BORN, G. B. International commercial arbitration. Commentary and materials. 2. vydání. The Hague: Kluwer Law International, s. 20-21. ISBN 90-411-1559-5.

³³ GREENBERG, S., KEE, CH., WEERAMANTRY, J.R. International commercial arbitration. 1. vydání: Cambridge University Press, 2011, s. 9-10. ISBN 987-0-521-69570-1.

smlouvě, označovány univerzálně za přijatelné a rozhodčí nálezy vynutitelné ve všech státech, které jsou součástí dohody. Obecně řečeno – úmluva vyžaduje po soudech smluvených států uznávání a výkon rozhodčích nálezů s výhradou zvláštních výjimek (popsáno v článku IV a V úmluvy), vyžaduje taktéž, aby soudy zkoumaly platnost rozhodčích smluv opět s výhradou zvláštních výjimek (článek III úmluvy) a taktéž po nich chce odkázání stran arbitrážního sporu o tom, že je vázán touto úmluvou.

Newyorská úmluva zlepšila ve „svých“ státech režim plynoucí z Ženevského protokolu a úmluvy z roku 1927. Velmi podstatný je fakt, že úmluva přiznává důkazní břemeno platnosti nebo neplatnosti rozhodčích smluv straně odolávající uznání a výkonu podstatné autonomie strany s ohledem na výběr procesních postupů a aplikovaného práva.

K úspěchu úmluvy přispělo i její načasování. Byla dostupná mezi lety 1960 a 1970 když se světový obchod a investice počaly rozmáhat. S touto expanzí přišlo ruku v ruce podstatně větší číslo mezinárodních obchodních sporů (a arbitráží), které daly úmluvě opodstatnění a pomyslný nádech k životu.

Navzdory současné situaci zahrnovala úmluva zpočátku jen několik států. Úmluva byla přijata na shromáždění Spojených národů v New Yorku roku 1958. 26 ze 45 zemí na shromáždění ratifikovalo úmluvu. Mnoho dalších národů (například Švédsko, Spojené království Velká Británie a Severního Irska, africké země,..) odmítlo úmluvu ratifikovat z důvodu ponechání časové rezervy na promyšlení.³⁵

Jak čas plynul, státy ze všech světadílů zvážili svůj postoj a dodnes úmluvu ratifikovalo rovných 147 zemí.³⁶ Doposud posledním státem, který přistoupil k úmluvě, je Tádžikistán. Ten své přistoupení datuje k 14. srpnu 2012.³⁷ Státy, které jsou součástí, zahrnují všechny obchodní velmoci a mnoho zemí Latinské Ameriky, Afriky, Asie,

---

³⁵ BORN, G. B. International commercial arbitration. Commentary and materials. 2. vydání. The Hague: Kluwer Law International, s. 21-22. ISBN 90-411-1559-5.

³⁶ Status Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html.

³⁷ SVATOŠ, M. Tádžikistán rozšířil řady signatářů Newyorské úmluvy. 26.8 2012 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.forarb.com/tag/umluva-o-uznani-a-vykonu-cizich-rozhodcich-nalezu-newyorska-umluva/>.

Středního východu a bývalé socialistické země. Během uplynulého desetiletí se početné státy odchýlily od dlouhodobě tradiční nedůvěry k mezinárodnímu rozhodčímu řízení a podepsaly úmluvu. Během procesu schvalování úmluvy si mnoho států zajistilo výhrady, které mohou mít výrazné důsledky v soukromoprávních sporech.

Článek VII odst.1 Newyorské úmluvy praví, že úmluva nepostihuje platnost žádných dvojstranných či vícestranných dohod upravujících uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů (pochopitelně s výjimkou Ženevské úmluvy a protokolu). Toto ustanovení bylo interpretováno mnoha národními soudy jako povolení dohod a nálezů vykonatelných buď z titulu Newyorské úmluvy, nebo z titulu jiné vícestranné dohody (pokud taková dohoda je dle jejich pravidel možná k aplikaci).

V praxi všech zemí byla Newyorská úmluva implementována skrze národní zákonodárství. Praktický účinek úmluvy tudíž závisí na obsahu jednotlivých národních zákonů a interpretacích poskytovaných národními soudy.

Důležitá pomůcka pro státy úmluvy je univerzalita: byl jí ustanoven jednotný a pevný balíček mezinárodních pravidel pro uznání a výkon rozhodčích nálezů a rozhodčích smluv. Splnění této pomůcky závisí na náklonnosti vnitrostátního zákonodárského sboru a soudů, v dalších státech úmluvy na přijetí jednotného výkladu úmluvy. Vnitrostátní soudy však mají konat přiměřeně (nikoli lépe) při snaze o jednotnou interpretaci úmluvy.³⁸

4.3.4 Příklady ovlivnění vnitrostátních právních řádů

Newyorská úmluva se tedy nutně musela odrazit ve vnitrostátních právních předpisech jednotlivých zemí. Vezměme si několik příkladů: V Kanadě je vidět její stopa v části čtvrté v zákoně spojených národů o cizích rozhodčích nálezech, v Alžíru v člancích 452 a 453 zákona o občanském řízení, v Ghaně v části 39 zákona

---

³⁸ BORN, G. B. International commercial arbitration. Commentary and materials. 2. vydání. The Hague : Kluwer Law International, s. 22-23. ISBN 90-411-1559-5.

o rozhodčím řízení, v Hong Kongu v článku 41 rozhodčích předpisu nebo třeba v Indii v článku 44 předpisu o conciliaci a rozhodčím řízení.³⁹

4.4 Panamská úmluva

Po průkopnické Montevidejské úmluvě z roku 1889 se většina jižní Ameriky vrátila zpět k myšlence obchodní arbitráže. Jediná Brazílie se stala součástí Ženevského protokolu z roku 1923 i přesto, že nepřistoupila k Ženevské úmluvě. Státy jižní Ameriky se neochotně stavěly k ratifikaci Newyorské úmluvy, větší část k ní však přistoupila v roce 1980.

Nicméně v roce 1975 se Spojené státy Americké a většina jihoamerických národností dohodly na (v originále) Inter-American Convention on International Commercial Arbitration, taktéž známé jako Panamská úmluva. Slovo „Panamská“ je odvozeno od skutečnosti, že úmluva byla podepsána v Panamě. Tato úmluva je velmi podobná té Newyorské v mnoha ohledech. Hlavní podobnost můžeme nalézt v poskytnutí pravidel pro výkon rozhodčích smluv a nálezů. Jsou zde i výjimky podobné těm, které jsou obsažené v Newyorské úmluvě.

Panamská úmluva představuje výraznou inovaci, která není k dispozici ani v Newyorské úmluvě. Poskytuje totiž určitou pojistku pro případ, kdy si strany nevyberou určitý druh pravidel, u nichž možnost výběru mají k dispozici. V takovém případě spadá neurčená část pod správu IACAC (Inter-American Commercial Arbitration Commission). Zmíněný orgán přijal pravidla, která jsou téměř totožná s pravidly rozhodčího řízení UNCITRAL. Méně vítané je však to, že Panamská úmluva se odlišuje od té Newyorské také tím, že opomíjí ustanovení týkající se soudního řízení vedenému na úrovni vnitrostátního soudu proti porušení rozhodčí smlouvy.

---

³⁹ SMIT, H, PECHOTA, V. International commercial arbitration and the courts. 2.vydání, Juris Publishing, 2000, C4-1 – C-4-6. ISBN 1578230160.

4.5 Washingtonská úmluva

4.5.1 Proces přijetí

Mezinárodní středisko pro řešení investičních sporů (ISCID) je specializovaná instituce rozhodčího řízení, ustanovena na základě Washingtonské úmluvy (v originále celým názvem The ISCID Convention) z roku 1965. ISCID bylo ustanoveno z iniciativy Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj.⁴⁰ Ta, jako klíčový „hráč“, hledala mezinárodně přijatelné řešení pro investiční spory. Její právní zástupce Aron Broches připravil roku 1962 návrh úmluvy ztvárňující unikátní koncept – byla to úmluva vztahující se výhradně na řešení sporů a nedotýká se záležitostí hmotného práva. Čtyři oblastní diskuze s právními experty se konaly v Africe, Americe, Evropě a Asii s cílem bylo projednání návrhu. Na pozadí těchto událostí se vládní experti, personál Světové banky a její výkonní ředitelé snažili vylepšit původní návrh. Konečné znění Washingtonské úmluvy bylo schváleno výkonnými řediteli Světové banky 18. března roku 1965 a vešlo v platnost 14. října roku 1966.⁴¹

4.5.2 Význam úmluvy

Washingtonská úmluva je určena k usnadnění dohod, které jsou omezeny jen na investiční spory. Tento druh sporu je definován jako spory, které vyvstanou z investic a týkají se některého státu obsaženého v úmluvě, případně subjektu spadajícího pod smluvní stát nebo jeho státního příslušníka. V případě takového sporu úmluva poskytuje možnost conciliace i rozhodčího řízení.

Úmluva obsahuje mnoho neobvyklých ustanovení ve vztahu k mezinárodní arbitráži. Za prvé, úmluva poskytuje to, že chybějící dohody jsou nahrazeny právem státu, který je součástí sporu. V porovnání s Newyorskou nebo Panamskou úmluvou obsahuje srovnatelný a značný výběr právních ustanovení.

---

⁴⁰ BORN, G. B. International commercial arbitration. Commentary and materials. 2. vydání. The Hague: Kluwer Law International, s. 24. ISBN 90-411-1559-5.

⁴¹ GREENBERG, S., KEE, CH., WEERAMANTRY, J.R. International commercial arbitration. 1. vydání: Cambridge University Press, 2011, s. 12-13. ISBN 987-0-521-69570-1.

Za druhé, nálezy dle ISCID jsou teoreticky přímo vynutitelné ve státech úmluvy bez jakéhokoli přezkumu vnitrostátních soudů.

Za třetí, když strana napadne nález, úmluva zmocňuje předsedu správní rady ISCID aby svolal komisi k přezkumu, a pokud je to možné zrušil nález. Pokud je nález zrušen, vede to k novému rozhodčímu řízení. Postup zrušení byl výrazně kritizován na základě možnosti k zpolitizovaným dovoláním.⁴²

V úmluvě jsou zakotveny i pravidla dodatečných možností, které platí pro nesmluvní strany. To znamená, že tato úmluva se může týkat buď sporu mezi smluvním státem a nesmluvním státem, který je druhou stranou sporu a spor se týká investiční problematiky, nebo sporu který se sice netýká přímo investiční problematiky, ale stát, jehož je subjekt příslušníkem, je součástí úmluvy.⁴³

4.5.3 Úmluva v současnosti

V současnosti je součástí Washingtonské úmluvy 158 států ze všech regionů světa.⁴⁴ Až poměrně nedávno bylo několik případů rozhodováno v rámci Washingtonské úmluvy. Počet takto řešených případů postupně stoupá. Hlavně díky následkům rozhodčích řízení vedených na základě dvoustranných úmluv či investičních ochranných předpisů.

Bohužel, vyhlídky na častější a častější používání Washingtonské úmluvy jsou nepříznivě narušeny zrušením několika rozhodčích nálezů provedených na bázi této úmluvy. Navíc nejistota v podobě soudní působnosti a způsob jmenování rozhodců

---

⁴² BORN, G. B. International commercial arbitration. Commentary and materials. 2. vydání. The Hague : Kluwer Law International, s. 25. ISBN 90-411-1559-5.

⁴³ Washingtonská úmluva. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <https://icsid.worldbank.org/ICSID/StaticFiles/facility/partA-article.htm#a02>.

⁴⁴ Seznam smluvních států a ostatních signatářů úmluvy. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <https://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=ICSIDDocRH&actionVal=ShowDocument&language=English>.

zanechává mnoho otazníků. Je tedy otázka, jestli je Washingtonská úmluva vůbec užitečná jako způsob rozhodování investičních sporů.⁴⁵

---

⁴⁵ BORN, G. B. International commercial arbitration. Commentary and materials. 2. vydání. The Hague : Kluwer Law International, s. 25. ISBN 90-411-1559-5.

5. Řády rozhodčích soudů

5.1 London Court of International Arbitration (LCIA)

Tento mezinárodní rozhodčí soud je institucí ve sféře mezinárodních sporů. Je zakládán formou právnické osoby (jako anglické Company Ltd., připomínající českou akciovou společnost). Personál soudu tvoří předseda, místopředsedové v počtu sedmi osob a dalších až 26 členů soudu. Pět z těchto zmíněných členů je původem z Velké Británie, zbytek reprezentuje jiných 16 států.⁴⁶

Zmíněná instituce se v praxi řídí nejčastěji pravidly UNCITRAL nebo ICC pravidly. Rozhodčí řád LCIA poskytuje možnost volby místa konání, rozhodného procesního práva, jazyka či poskytuje i k dispozici výběr kvalifikovaných a zkušených rozhodců. Sám soud funguje jako rozhodující a zároveň dozorující orgán, sám sebe reguluje a zavazuje. Dalo by se říci, že z hlediska rozhodčího řádu LCIA je upravena role soudu zejména na roli dozorčí. Na rozhodčí soud připadá hlavně role monitoringovacího a mapujícího orgánu. Mapujícího proto, že o všech řízeních vede striktní zápisy. Soud ale může i stranám poskytovat pomoc, například vyhověním návrhu na zrychlení řízení rozhodčím tribunálem).

Pravidla LCIA upravují velice detailně všechny detaily řízení a znevýhodňují neseriózní stranu, která například způsobuje průtah celého řízení nebo se záměrně snaží celý proces zpomalit. Mimo to řád obsahuje i plán poplatků a výdajů, který zahrnuje přesné hodinové sazby LCIA sekretariátu, výše registračních poplatků, poplatky nutné k uhrazení ve prospěch rozhodčího tribunálu a další druhy poplatků. Na základě plánu si každá ze stran může kdykoli v průběhu řízení vyžádat předložení finančních výkazů a mají tudíž přehled o všech nákladech, které jim v souvislosti s rozhodčím řízením vznikly.⁴⁷

---

⁴⁶ RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 179. ISBN 80-7179-873-8.

⁴⁷ CHOVANCOVÁ, K. Mezinárodní obchodná arbitráž vo vybraných štátoch európy. Bratislava: VEDA. 2008, s. 82-83. ISBN 978-80-224-0981-0.

Co se týče samotného řízení, tak je vedeno dvěma orgány – tajemníkem a rozhodčím soudem. Tajemník je i zprostředkovatelem písemné komunikace mezi stranami a rozhodčím soudem. Pokud si strany samy nedohodly místo konání řízení, je jím Londýn, protože zde je sídlo soudu. Pokud nebyla provedena volba jazyka, považuje se za rozhodující ten, ve kterém jsou sepsány dokumenty s rozhodčí doložkou.

Pokud není provedena volba počtu rozhodců, soud automaticky dosadí jednoho. Výjimky jsou možné jen při přiměřenosti případu. To znamená, že komplikovanější případy mohou řešit tři rozhodci. Jmenován však nesmí být rozhodce či předseda rozhodčího senátu, který přísluší té samé národnosti jako jedna ze stran sporu (což však lze vyloučit dohodou stran). Samotné rozhodce dosazuje předseda soudu, případně jeden z jeho místopředsedů. Výlučně je však musí jmenovat soud, nikdo jiný tuto pravomoc nemá.

Řád LCIA oplývá však jednou zvláštností, tou je tzv. fast-track alias zrychlené řízení. Pod tímto pojmem se rozumí v případě za okolnostmi vyžadujících podmínek žádost k soudu o co nejrychlejší proceduru v ustavení rozhodujících orgánů.⁴⁸

Marshall, analyzující ve svém díle „The Law of Arbitration“ rozhodčí postup v jeho domovské zemi, označuje za typický znak postupu to, že se důkazy předkládají v písemné formě spolu s návrhem stran na nařízení jednání, ve kterém je možnost předvolávat svědky či podávat ústní návrhy – tento postup je stejný jak pro pravidla UNCITRAL, ICC, tak i LCIA. Tato samotná analýza prokazuje, že všechny tři zmíněné řády mají určité společné prvky a v určitých věcech se shodují.

V souvislosti s pravidly LCIA se musí upozornit i na několik nevýhod tohoto řádu, respektive soudu. Slabší strany zde nemají moc možností (například dlužník v úvěrovém smluvním vztahu s bankou), případně nemají vůbec žádnou možnost cokoli učinit. Další nevýhodou je nejistota v podobě anglického práva, které díky precedenčnímu systému nezískalo příliš důvěru kontinentálních právníků a podnikatelů.

---

⁴⁸ RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 180-182. ISBN 80-7179-873-8.

Tento fakt nutí v případě sporu před touto institucí k najmutí anglického právního zástupce.⁴⁹

5.2 Rozhodčí soud mezinárodní obchodní komory v Paříži

Nejuznávanějším a bezpochyby nejznámějším světovým rozhodčím soudem je rozhodčí soud Mezinárodní obchodní komory sídlící ve francouzské Paříži. Jeho vznik se datuje na rok 1923. Jeho pravomoci a fungování se řídí Smírčím a rozhodčím řádem (v originále ICC Rules of Conciliation and Arbitration). V něm je zahrnuta i rozhodčí doložka ve prospěch zmiňované instituce.⁵⁰

Samotný řád je vydáván radou zmiňovaného soudu na jeho návrh a vydání musí předcházet i projednání s komisí soudu.

Počet rozhodců a dosazení rozhodců za okolností, kdy si strany samy nestanovily počet, se řídí stejnými pravidly, které jsou obsaženy v řádu LCIA. Odlišnost oproti onomu řádu je v případě jazyka. Ten je v případě absence výběru zvolen senátem, nikoli na základě jazyka, ve kterém jsou předkládány dokumenty. Podobně tak i při neprovedení volby místa řízení rozhoduje soud o místě konání.

Co se týče národnosti rozhodce, tak platí, že může být dosazen i rozhodce stejné národnosti jakou má některá ze stran, pokud protistrana nevznesla námitky během lhůty, kterou určí soud. Sami rozhodci se nevybírají z určeného seznamu ICC, výběr se provádí ze seznamů národních výborů.⁵¹

ICC nabízí i službu mediace, která má oporu v ICC ADR pravidlech. Tuto službu připravovali experti ze 75 zemí. Jde o tzv. „přátelskou“ cestu k ukončení sporu, ve které hraje důležitou roli třetí osoba mezi oběma stranami. Pokud se ale strany za pomoci tohoto procesu nedokážou dohodnout, mohou se obrátit na arbitrážní soud

---

⁴⁹ CHOVANCOVÁ, K. Mezinárodní obchodní arbitráž vo vybraných štátoch európy. Bratislava: VEDA. 2008, s. 81. ISBN 978-80-224-0981-0.

⁵⁰ Commercial law and practise. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.iccwbo.org/about-icc/policy-commissions/commercial-law-and-practise/>.

⁵¹ RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 176-178. ISBN 80-7179-873-8.

s žádostí o rozhodčí řízení. Stejně tak je možné, aby strany během rozhodčího řízení podaly žádost o řízení dle ICC ADR pravidel. Oba druhy pravidel tudíž existují ve vzájemném souladu, byť je rozhodně nelze považovat za identické.

ADR doložku lze rozdělit na čtyři druhy. První je striktní, týká se jakéhokoli sporu, který vznikne v souvislosti se smlouvou a zakládá povinnost řešit spor dle ICC ADR pravidel. Druhý druh ADR doložky pouze zakládá závazek zvážit při budoucím sporu řízení dle ICC ADR pravidel, strany se po vzniku sporu na této možnosti mohou dohodnout během společných schůzek, ke kterým se touto doložkou zavazují. Nemají ale povinnost k této variantě přistoupit. Třetí varianta přináší pouze fakultativní možnost řešit spor touto cestou. Čtvrtým druhem doložky je závazek, který zavazuje žalobce po uplynutí lhůty 45 dní, která je určena k rozřešení sporu dle ICC ADR pravidel, k žádosti o začátek rozhodčího řízení.⁵²

1. ledna 2012 byla vydána novela pravidel ICC, která zahrnuje například řízení o návrhu na vydání předběžného opatření nebo snížení nákladů řízení.

Snížení nákladů se bude moci ovlivnit zásahem rozhodce, který bude moci řízení přizpůsobit povaze věci. Dále senátu zakládá povinnost konzultace se stranami sporu, které by měly vést ke zrychlení řízení a tím pádem i k hospodárnějšímu průběhu.

O předběžných opatřeních informuje server epravo.cz takto:

„Hlavním důvodem této změny byla snaha umožnit stranám sporu domáhat se v rámci rozhodčího řízení uložení předběžného opatření ještě před ustavením rozhodčího senátu. To může trvat, a často i skutečně trvá, až několik měsíců. Podle pravidel ICC ve znění před revizí se ve fázi rozhodčího řízení před ustavením senátu mohli účastníci sporu domáhat uložení předběžných opatření v zásadě pouze u soudu. Jelikož součinnost soudů v této oblasti nebyla v některých zemích příliš účinná, snaží se nová pravidla ICC nabídnout účastníkům sporu vlastní mechanismus, pomocí kterého

---

⁵² CHOVANCOVÁ, K. Mezinárodní obchodná arbitráž vo vybraných štátoch európy. Bratislava: VEDA. 2008, s. 258-260. ISBN 978-80-224-0981-0.

*by měli mít možnost v opodstatněných případech včas vydání předběžného opatření dosáhnout.*⁵³

Dle mého názoru je řízení před ICC velmi dobrou volbou, jediný problém vidím v nižší právní jistotě při neprovedení volby např. jazyka či místa konání. V tomto je vyšší právní jistota při řízení přes LCIA. ICC ADR pravidla shledávám jako zajímavou možnost, ovšem záleží na typu doložky, kterou si strany sjednají. Jedinými smysluplnými doložkami je podle mě pouze ten striktní druh, který stranám dává povinnost řešit svou záležitost dle mediačních pravidel ICC a doložka se lhůtou 45 dní.

5.3 Pravidla UNCITRAL

Tato pravidla poskytují komplex procesních pravidel, dle nichž se mohou strany dohodnout na vedení rozhodčího řízení, vyplývajících z obchodního vztahu a jsou široce využívány v rozhodčích řízeních *ad hoc*.

Pravidla arbitrážních sporů UNCITRAL (United Nations Commission on International Trade Law) mají svůj původ v organizaci OSN, která je vydala roku 1976 a od té doby byly hojně využívány i ve sporech mezi soukromými osobami, které nepoužívají rozhodčí instituce. V roce 2006 bylo rozhodnuto o jejich novelizaci s ohledem na změny v rozhodčí praxi za posledních třicet let. Novelizace je zaměřena na zvýšení efektivity rozhodčího řízení, nemění však strukturu nebo podstatu pravidel.⁵⁴

Dle pravidel UNCITRAL řízení začíná tím, že žalující strana musí ve lhůtě stanovené soudem informovat žalovanou stranu. Protistrana musí do stanovené doby předložit repliku. Samotné oznámení musí obsahovat stanovené podmínky - musí obsahovat návrh na řešení sporu, identifikační údaje stran sporu, odkaz na rozhodčí doložku, smlouvu o rozhodci a hlavní smlouvu, která je právním důvodem vzniku sporu, údajný nárok, či částka o kterou se ve sporu jedná, návrh počtu rozhodců a žalobní žádání.

---

⁵³ MAKARIUS, V. Nové znění pravidel rozhodčího řízení ICC. 6.1.2012 [cit. 2013-7-2], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nove-zneni-pravidel-rozhodciho-rizeni-icc-79506.html>.

⁵⁴ 2010 UNCITRAL arbitration rules (as revised in 2010). [cit.2013-7-2], dostupné z WWW: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/2010Arbitration_rules.html.

Pokud si strany ve lhůtě patnácti dnů nevybraly počet rozhodců, bude se rozhodovat v senátu v počtu tří rozhodců a každá ze stran má právo volby jednoho z nich (třetí bude dosazen jimi). Pokud ale strany nevyužijí toto právo volby, rozhodne o jejich jmenování orgán, kterého tím pověří. Pokud by se stalo, že i ten bude ve stanovené lhůtě nečinný, mohou se strany obrátit na hlavního tajemníka Stálého rozhodčího soudu v Haagu.

Místo konání si mohou pochopitelně dohodnout strany, v opačném případě rozhoduje onen ustanovený senát.⁵⁵

Pravidla jsou více a více využívány, jejich užitečnost dokládá i fakt, že na jejich základě byl vyřešen americko-iránský spor o rukojmí.⁵⁶

5.4 Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit

Tato německá instituce byla založena roku 1974 a své kořeny má v původně založené rozhodčí komisi, známé pod zkratkou DAS (Deutscher Ausschuss für Schiedsgerichtsbarkeit).

V řádu této německé instituce jsou zohledněné dokonce i praktické zkušenosti, které byly získány předchozí verze pravidel DIS. Daná pravidla lze aplikovat jak do domácí, tak do zahraniční arbitráže.

Řád při komplikovanějších sporech stranám sám doporučuje, aby si v rozhodčí smlouvě ujednaly oprávnění rozhodců rozhodovat dle zásady *amiable compositeur* nebo *ex aequo et bono* se současným ustanovením minimální hodnoty předmětu, o který ve sporu jde. Navíc je v doložce možné si dohodnout parametry předkládání dokumentů co do obsahu a rozsahu. Raritou pro DIS pravidla je to, že apelují na písemné formě rozhodčí smlouvy, nicméně písemně může být uvedena i v jiné smlouvě, než která je

---

⁵⁵ Rozhodčí pravidla UNCITRAL. 6.4.2001 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodci-pravidla-uncitral-4032.html?mai>.

⁵⁶ RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 167. ISBN 80-7179-873-8.

součástí sporu, nebo třeba v písemné komunikaci. Spolkový soudní dvůr toto pravidlo argumentuje tím, že je to liberální způsob formulace rozhodčí doložky.⁵⁷

Samotné řízení je vedeno některou pobočkou DIS. Začíná doručením žaloby do pobočky spolu s uhrazením administrativního poplatku a zálohy na odměnu rozhodců.

Pokud není zvoleno místo, je vybráno rozhodčím senátem. Tím se liší od ICC, kde o místě rozhoduje sám soud bez ohledu na názor senátu. Senát rozhoduje i v případě určení jazyka pokud není zvolen.

Zajímavě je řešena otázka výběru rozhodce, pokud není vybrán stranami sporu. Místní řád rozlišuje výběr a jmenování. Rozdíl spočívá v tom, že strany si rozhodce vybírají, ale musí být následně ještě jmenovány tajemníkem soudu. V případě pochyb o férovém výběru je jmenuje jmenovací výbor. Strany si nevybírají ze žádného seznamu rozhodců, nicméně mohou požádat soud o doporučení. Není to však jejich povinností, je to jen poskytovaná možnost. Řád si také (jako jeden z mála) zakládá na odborné kvalifikaci rozhodců.⁵⁸

5.5 Rozhodčí institut Obchodní komory ve Stockholmu

Tento rozhodčí institut je regulován vlastním rozhodčím řádem, řádem pro zrychlené rozhodčí řízení a samozřejmě i jinými pravidly, které si strany dohodnou. Je složen z představenstva a sekretariátu.

Pojďme se nyní podívat na zmíněné dva orgány SCC – představenstvo a sekretariát. Představenstvo je vnitřně děleno na jednoho předsedu, maximálně tři místopředsedy a maximálně dalších 12 členů. Švédské občanství není bezpodmínečnou nutností pro participaci v tomto orgánu. Představenstvo jmenuje Představenstvo obchodní komory ve Stockholmu. Členské období jsou tři roky a je zde možnost

---

⁵⁷ CHOVANCOVÁ, K. Mezinárodní obchodní arbitráž vo vybraných štátoch európy. Bratislava: VEDA. 2008, s. 171, 174. ISBN 978-80-224-0981-0.

⁵⁸ RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. Praha: C.H.Beck, 2004, 2004, s. 173-174. ISBN 80-7179-873-8.

opětovného jmenování. To je ale omezeno na pouze na jedno funkční období v délce tří let.

Funkcí představenstva je dle rozhodčího řádu „*přijímat rozhodnutí, která spadají do pravomoci SCC v rámci vyřizování sporů dle Řádu SCC a jiných pravidel nebo postupů sjednaných mezi stranami. Mezi taková rozhodnutí patří rozhodování o pravomoci (příslušnosti) SCC, určování záloh na náklady, jmenování rozhodců, rozhodování o odmítnutí rozhodců, odvolávání rozhodců z funkce a vyčíslování nákladů rozhodčího řízení.*“⁵⁹

Speciálním orgánem je orgán mimořádného rozhodce. Tento rozhodce je dosazen některou ze stran do doby, než je řešení sporu vedeno rozhodčím soudem.

V případě, že se strany nedohodnou na jazyku, ve kterém bude vedeno řízení, je volba ponechána na vůli rozhodčího soudu. Návrh na jeho dosazení se musí zaslat sekretariátu a ten ho zašle druhé straně a informuje o tom představenstvo. To se ho snaží dosadit do 24 hodin. Mimořádný rozhodce pak nesmí rozhodovat v žádném dalším řízení, který se bude týkat rozhodovaného sporu.

Rozhodčí soud je dle jeho řádu vázán zásadou spravedlnosti pouze v případě, pokud ho k tomu samy strany zmocnily. Tato možnost se mně osobně nezdá jako nejlepší volba už jen proto, že je na rozhodce vázána klíčovější role než v případě, kdyby se strany pro tuto možnost nerozhodly.

V článku 23 je ustanovení o prozatímním návrhu. Tento pojem znamená návrh vedení rozhodčího řízení ihned po předložení věci rozhodčímu soudu. Ten má po předložení povinnost se spojit se stranami sporu a s nimi prozatímní návrh projedná. Poté, co je hotov, je rozeslán soudem všem stranám a sekretariátu.

Řád dále určuje lhůtu pro vydání doplňujícího rozhodčího nálezu, kterým se pouze rozhodne některá věc v původně vydaném rozhodčím nálezu, ve kterém o ní nebylo

---

⁵⁹ Rozhodčí řád Rozhodčího institutu Obchodní komory ve Stockholmu. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: http://www.sccinstitute.com/filearchive/4/44203/Arbitration%20Rules_2010_czech_final.pdf.

rozhodnuto, a přitom byly uplatněny. Lhůta pro uplatnění práva požádat o jeho vydání je 30 dní, rozhoduje se o něm ve lhůtě 60 dní.

Článek 46 mluví o povinnosti mlčenlivosti. Tu lze odstranit ujednáním stran. Pokud se k ní však strany nezmiňují, platí, že se musí dodržet. Samotná povinnost mlčenlivosti znamená, že SCC a rozhodčí soud nesmí nikoho informovat o rozhodčím nálezu nebo průběhu či čehokoli, co se týká rozhodčího řízení.

5.6 Internationales Schiedsgericht der Wirtschaftskammer Österreich

Tento institut se sídlem v rakouské Vídni je zaměřen pouze na spory vedené na mezinárodní úrovni. Spory mezi Východem a Západem tento rozhodčí soud přímo vyhledávají a s oblibou ji využívají, navíc pro žalující z Německa to má tu výhodu, že mohou podávat žalobu v německém jazyce.

Organizační struktura soudu je členěna na předsednictvo a tajemníka. Předsednictvo se dále dělí na předsedu a minimálně další čtyři členy. Tajemník má v předsednictvu pouze poradní hlas, sám není jeho členem. Funkcí předsednictva je mimo jiné se scházet každé tři roky kvůli aktualizaci seznamu rozhodců, který poté zveřejní ve formě brožury.

Samotné řízení je upraveno v takzvaném vídeňském řádu, v originále Wiener Regeln. Tento řád mimo jiné obsahuje zajímavost v tom, že nevyklučuje v pozici rozhodce cizí státní příslušníky, ba naopak v některých případech právě rakouští občané nesmí rozhodovat (článek 9 odst. 4 vídeňského řádu). Místem řízení je (pokud se strany nedohodnou jinak) Vídeň.⁶⁰

---

⁶⁰ RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. Praha: C.H.Beck, 2004, 2004, s. 185-188. ISBN 80-7179-873-8.

5.7 Mezinárodní obchodní rozhodčí soud při obchodní a průmyslové komoře Ruské federace

Toto ruské sudiště se sídlem v Moskvě je velmi široce zaměřené. Své služby nabízí v obchodních sporech, ve sporech týkajících se námořního práva, ve finančních sporech, ve sporech se sportovní problematikou či poskytuje mediační služby. My se ale samozřejmě zaměříme na obchodní spory, které jsou nejfrekventovanější.

Rozhodce u této instituce schvaluje ruská obchodní a průmyslová komora Ruské federace na návrh předsednictva soudu a to na dobu pěti let. Seznam platí i po uplynutí doby pěti let, pokud nebyl do té doby schválen nový seznam rozhodců. Ten je přístupný všem zainteresovaným osobám.

Předsednictvo, jakožto vrcholný orgán tohoto soudu, se skládá z předsedy, místopředsedů a dalších sedmi osob, které ve své funkci působí pět let a tato doba jim nekončí opět v případě, že po jejím uplynutí není zvoleno nové personální obsazení. Členy volí valná hromada rozhodců z předmětného seznamu a dvě osoby si dosazuje obchodní a průmyslová komora Ruské federace. Tajemník není členem představenstva ale má právo poradního hlasu.

Dalšími orgány jsou sekretariát a zpravodajové. Sekretariát plní spíše administrativní roli, v jeho čele stojí tajemník. Předpokladem pro post tajemníka je vysokoškolské právnické vzdělání a ovládání anglického jazyka. Tajemník má pod sebou i jednoho zástupce, který funguje jako rozdělovač práce mezi něj a ostatní pracovníky sekretariátu. Tajemník má i funkci dosazovací, jelikož ke každému jednání dosazuje zpravodaje, který se stará o zápis z řízení. Seznam možných zpravodajů vede předsednictvo soudu. Pro zpravodaje platí stejné podmínky jako pro tajemníka (ovládání anglického jazyka, vysokoškolské právnické vzdělání). V případě dohody může funkci tajemníka vykonávat i někdo, kdo není veden na seznamu.

V řádu je zakotvena i snaha o to, aby řízení bylo ukončeno do 180 dnů od ustanovení rozhodčího senátu. Je zde ale následně možnost senátu požádat předsednictvo soudu o prodloužení lhůty, takže dané ustanovení nemá až tak striktní

povahu. Opět je zde zakotvena zásada důvěrnosti, která nelze vyloučit ujednáním o její porušení.⁶¹

---

⁶¹ Pravidla Obchodní a průmyslové komory Ruské federace. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.tpprf-mkac.ru/ru/lregl/regleng>.

6. Právní úprava ve vztahu k České republice

6.1 Prameny úpravy

Hlavním vnitrostátním pramenem v České republice je zákon č. 214/1992 Sb., o rozhodčím řízení. Podpůrně se k němu užije zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Sekundárními prameny tuzemského práva jsou zákon č. 214/1992 Sb., o burze cenných papírů, zákon č. 223/1994 Sb., o sloučení Československé obchodní a průmyslové komory s Hospodářskou komorou České republiky a zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách.

Mezinárodními úmluvami, kterými je Česká republika vázána, jsou Ženevský protokol o doložkách o rozsudím, Ženevská úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků, Evropská úmluva o obchodní arbitráži, Washingtonská úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států, Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů a Úmluva o civilním řízení.⁶²

Problematiku rozhodčího řízení u nás ovlivňují i právní předpisy Evropské Unie ve formě např. euronovely zákona o rozhodčím řízení.⁶³ Tyto evropské právní předpisy hodnotím pozitivně zejména z toho důvodu, že mohou českou legislativu posunout o něco dál, jelikož slouží jako takový impuls pro neustálé vylepšování právních řádů. To platí i v případě právních předpisů týkajících se arbitráže.

6.2 Zákon o rozhodčím řízení

6.2.1 Obecné informace

Zákon o rozhodčím řízení (zákon č. 216/1994 Sb.) je základním právním předpisem na území České republiky. Zákon nabyl účinnosti 1.1. 1995. Z mezinárodních pramenů je v něm citován pouze Protokol o doložkách o rozsudím

---

⁶² Právní předpisy k rozhodčímu řízení. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.urmr.cz/zakony/pravni-predpisy-k-rozhodcimu-rizeni>.

⁶³ LISSE, L. Euronovela k zákonu o rozhodčím řízení 2012. 16.4.2013 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html>.

z roku 1923 a Úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků z roku 1927. Oba dokumenty jsou označovány za ženevské.⁶⁴

Celý zákon byl novelizován euronovelou, která byla přijata prostřednictvím zákona č. 19/2012. Jejím cílem bylo vyhovění směrnicí Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993, týkající se podmínek spotřebitelských smluv, kterým se do té doby zákon spíše vyhýbal.⁶⁵ V následujícím znění se pokusím vyzdvihnout i dané změny, které novela přinesla oproti původní úpravě.

Tento právní předpis se dělí na části s názvy Obecná ustanovení, Rozhodci, Rozhodčí řízení, Zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí, Ustanovení o poměru k cizině, Věcná a místní příslušnost soudů, Změna a doplnění občanským soudním řádem a Ustanovení přechodná a závěrečná.

6.2.2 Obecná ustanovení

První část obsahuje pouhé tři paragrafy. V § 1 se dozvíme, že věcným rozsahem zákona se v tomto právním dokumentu rozumí rozhodování sporů o majetek rozhodci a také vykonávání rozhodčích nálezů. Zbývající dva paragrafy nám upravují tematiku rozhodčí smlouvy, její arbitrabilitu, formu, rozsah a podmínky nástupnictví. V § 2 odst. 2 je dána podmínka, že možnost uzavřít smír je bezpodmínečně vyžadována vždy, než se uzavře rozhodčí smlouva. Není tedy možné uzavřít platnou rozhodčí smlouvu, pokud v té chvíli, kdy ji uzavíráme, není možné na daný případ dohodnout smír s druhou stranou sporu. V tomtéž paragrafu je, kromě již dříve zmíněného ustanovení o možnosti vztáhnout rozhodčí smlouvu na všechny nebo jen jeden budoucí spor, zmíněna závaznost i pro právní nástupce stran. Strany si však mohou přímo v rozhodčí smlouvě dohodnout opak. Pokud není dohodnut, platí zmíněné ustanovení.

§ 3 stanoví veškeré formální náležitosti rozhodčí smlouvy, tzn. písemná forma pod hrozbou sankce neplatnosti (i v případě dálkopisu, elektronické formy

---

⁶⁴ BĚLOHLÁVEK, A. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář. Praha: C.H.Beck, 2004, s. XIII. ISBN 80-7179-629-8.

⁶⁵ LISSE, L. Euronovela zákona o rozhodčím řízení 2012. 16.4.2012 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html>.

a telegrafu) s výjimkou rozhodčí doložky obsahující součást podmínek, které jsou klíčové i pro smlouvu hlavní. V tomto případě je možné i přijetí nepísemné, za alternativu se považuje jakékoli přijetí, ze kterého je jasný souhlas se zněním rozhodčí smlouvy.

Euronovela zavedla novotu v podobě striktního uzavření rozhodčí doložky na samostatné listině v případě spotřebitelských smluv a také upřesnila její další náležitosti pro vztah spotřebitel-dodavatel. Rozhodčí smlouva musí obligatorně zahrnovat informaci o tom, jestli rozhoduje stálý rozhodčí soud nebo rozhodce (pokud rozhodce, je nutné uvést způsob jeho určení), způsob jakým bude zahájeno rozhodčí řízení, předpokládané náklady řízení spolu s odměnou pro rozhodce (včetně pravidel, podle kterých se bude řídit jejich přiznání), místo konání řízení, způsob jakým bude spotřebiteli doručen rozhodčí nález a nakonec informaci o soudní vykonatelnosti rozhodčího nálezu. Další novinkou je povinnost dodavatele informovat s dostatečným předstihem (tento pojem ale není nijak blíže specifikován) spotřebitele o rozhodčí doložce, z čehož sám spotřebitel si bude moci udělat obrázek o tom, jak ho to ovlivní.⁶⁶

6.2.3 Rozhodci

V pořadí druhá část, týkající se rozhodců, obsahuje paragrafů o něco více nežli ta první. Je jich celkově deset. První z nich (§ 4) stanovuje způsobilost pro výkon funkce rozhodce. Obecně je zde stanovena zletilost, způsobilost k právním úkonům a české občanství, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak. Takovýmto zvláštním právním předpisem může být kupříkladu zákon č. 6/2002 o soudech a soudcích.⁶⁷ Podmínka českého občanství nemusí být splněna v případě, že je cizinec způsobilý k výkonu funkce dle práva svého státu. Pakliže není, postačuje, aby byl způsobilý dle českého práva. Od přijetí euronovely je potřebné i vysokoškolské magisterské vzdělání v oboru

---

⁶⁶ LISSE, L. Euronovela zákona o rozhodčím řízení 2012. 16.4.2012 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html>.

⁶⁷ BĚLOHLÁVEK, A. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 53. ISBN 80-7179-629-8.

právo. Zavedení této podmínky je logické z pohledu na kvalitativní propast mezi spory, které řešily vysokoškolsky vzdělané osoby a osoby bez vysokoškolského vzdělání.⁶⁸

V § 5 jsou popsány pravidla pro přijetí funkce. Opět je zde nutnost písemné formy, není zde ale již sankce neplatnosti jako u rozhodčí smlouvy. Nikdo samozřejmě nemůže být nucen vykonávat zmiňovanou funkci, pokud ji ale přijme, musí se řídit zákonem o rozhodčím řízení a dalšími náležitými právními předpisy. Vzdát se své funkce může jen z opravdu závažných důvodů, nebo pokud s tím souhlasí strany sporu. § 6 konstatuje povinnost mlčenlivosti o veškerých informacích a skutečnostech v souvislosti s výkonem funkce rozhodce. Opět se tu ale vyskytuje určitá možnost liberace v podobě možného zproštění povinnosti. Tu mohou provést buď předseda soudu (okresního v případě, že má rozhodce bydliště v České republice, obvodního pro Prahu 1 pokud ho tu nemá) nebo strany sporu.

Paragrafy 7 až 12 nám stanovují podmínky pro určování, jmenování či vyloučení rozhodců. Je zde uzákoněno, že počet rozhodců musí být lichý a pokud nejsou v rozhodčí smlouvě určeny osoby nebo počet rozhodců, řeší se tato situace univerzálním řešením v podobě volby jednoho rozhodce každou stranou. Zvolení rozhodci si následně zvolí svého předsedu. V § 8 je definována nutnost nepodjatosti. Následující paragraf informuje o limitu třiceti dní pro jmenování rozhodce. Lhůta plyne od výzvy druhé strany. Pokud tato lhůta marně uplyne, rozhodce je jmenován soudem. Stejně tak soud může jmenovat rozhodce v případě, že původní rozhodce nemůže z jakéhokoli důvodu funkci vykonávat. S euronovelou přišla novota v tom, že strany si nemusí již vybírat konkrétního rozhodce, postačuje, když určí způsob jeho výběru. Ve spotřebitelských smlouvách se promítla změna v tom, že spory vzniklé na jejich základě může rozhodovat pouze rozhodce ze speciálně vedeného seznamu Ministerstva spravedlnosti.⁶⁹

Poslední paragraf v této části (§ 13) pojednává o stálých rozhodčích soudech. Jejich zřízení může být založeno pouze na zákoně, jejich předpisy v podobě statutů a řádů musí být bezpodmínečně publikovány v Obchodním věstníku. Pokud se strany

---

⁶⁹ LISSE, L. Euronovela zákona o rozhodčím řízení 2012. 16.4.2012 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html>.

sporu dohodnou na konkrétním stálém rozhodčím soudu, automaticky platí, že se podrobují jejich vnitřním předpisům, pokud samozřejmě nestanoví jejich rozhodčí smlouva něco jiného.

6.2.4 Rozhodčí řízení

Další část se věnuje samotnému průběhu rozhodčího řízení. První paragraf této části zákona o rozhodčím řízení stanovuje, že je řízení zahájeno žalobou, která má stejný efekt, jako kdyby byla podána u soudu. Žaloba je adresována předsedajícímu rozhodci, stálému rozhodčímu soudu nebo kterémukoli rozhodci pokud není předsedající rozhodce ještě jmenován do své funkce. Pokud rozhodce dojde k výsledku uvážení, že nemá dostatečnou míru pravomoci k navrhovanému rozhodnutí, rozhodne o tom formou usnesení. Pakliže by tento úkon neučinil a rozhodl i přes fakt, že k tomu není zmocněný, lze to napadnout námitkou nedostatku pravomoci. Námitku je možné podat nejpozději při prvním úkonu v řízení ve věci samé. Účinky žaloby však zůstávají v platnost i v případě prokázaného nedostatku pravomoci.

Ve třetí části je dále řešena lokace řízení. Tu si zpravidla volí strany. Pokud si ji ale nezvolí, zvolí ji rozhodci. Ti však musí při výběru brát v potaz zájmy stran. Velmi předpokládaný je § 18 vyjadřující zásadu rovnosti stran, tato zásada je však obecně velmi často využívána.

Samotný postup řízení si strany rovněž volí samy, jednotlivé otázky ale může rozhodnout předsedající rozhodce (pakliže k tomu má zmocnění udělené stranami či všemi rozhodci). V § 19 odst. 3 stojí jeden ze základních rysů rozhodčího řízení – neveřejnost.

V dokazování tkví v případě arbitráže poměrně problém, jelikož svědectví a předvolávání osob funguje pouze na bázi dobrovolnosti. V praxi je tedy naprosto běžné, že tyto úkony vykonává soudní orgán suplující za orgán rozhodčího řízení. Regresní částku za výdaje spojené s pomocí soudu platí rozhodci či stálý rozhodčí soud.

Pokud se nějaké straně sporu stane, že bez svého zavinění nebyla přítomna řízení či neprovedla nějaký právní úkon, rozhodci jsou nuceni vytvořit takové straně podmínky, díky nimž by mohla zmíněné vykonat dodatečně. Je ale zapotřebí připomenout, že zde musí být podmínka nezaviněného promeškání.

I v rozhodčím řízení se objevuje možnost předběžného opatření. Vykonává se prostřednictvím soudu a v naprosto identických případech jako obecně během soudního řízení – při hrozícím ohrožení výkonu rozhodčího nálezu.

Paragrafy 23 až 28 uzákoňují formy rozhodnutí, jejich opravy, přezkoumání, vydávání a odůvodňování a také řeší jejich právní moc a vykonatelnost. § 29 stanoví, že dvacet let od právní moci rozhodčího nálezu je stálý rozhodčí soud povinen nález archivovat. Rozhodci jej jsou povinni předat do úschovy ve lhůtě třiceti dnů od nabytí právní moci. Výjimka je, pokud nález byl vydán v cizím státě. V takovém případě se neukládá. Samozřejmostí je, že strany mohou do uložených nálezů a k nim se vztahujícím dokumentům nahlížet či si obstarávat jejich opisy a výpisy. Novela v této části zavedla zákaz rozhodování sporů ze spotřebitelských smluv dle zásad spravedlnosti. Toto ustanovení je pochopitelné z důvodu praktičnosti hmotného práva ve spotřebitelských vztazích. Zásady spravedlnosti jsou lépe aplikovatelné v mezinárodních sporech.⁷⁰

Dle § 30 lze subsidiárně k zákonu o rozhodčím řízení užít občanský soudní řád během řízení. Je tu ale nutná určitá míra přiměřenosti.

6.2.5 Zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí

Následující paragrafy popisují postup při tomto procesu. Novelou byl ustanoven nový důvod – rozhodování o sporech ze spotřebitelských smluv v rozporu s dobrými mravy, s právními předpisy o ochraně spotřebitele nebo veřejným pořádkem. Důsledky zrušení rozhodčího nálezu mohou být celkem dvojího druhu. Ten první nastane v případě, že byl rozhodčí nález zrušen z důvodu vydání ve věci, ve které není možnost

---

⁷⁰ LISSE, L. Euronovela zákona o rozhodčím řízení 2012. 16.4.2012 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html>.

ani uzavřít platnou rozhodčí smlouvu nebo je smlouva neplatná z nějakého jiného důvodu (případně pokud byla zrušena či její předmět se nevztahuje na rozhodnutou věc). Ve zmíněných případech pokračuje jednání ve věci samé. V ostatních případech zrušení rozhodčího nálezu se to nedotýká platnosti rozhodčí smlouvy, pouze případ rozhodnou jiní rozhodci.

6.2.6 Ustanovení přechodná a závěrečná

U částí páté, šesté a sedmé se nemá smysl pozastavovat, jelikož pojem rozhodného práva a podmínky výkonu a uznání rozhodčího nálezu jsme si již osvětlili v třetí kapitole. Osmá část je ale zajímavá z toho hlediska, že stanoví okolnosti účinnosti zákona o rozhodčím řízení. Veškeré spory (stejně tak i uzavřené rozhodčí smlouvy), které počaly v době před účinností tohoto zákona, se posuzují dle tehdejší právní úpravy. § 47 nám stanovuje, že jakékoli mezinárodní smlouvy mají mnohem vyšší prioritu a zákon o rozhodčím řízení k nim lze použít pouze podpůrně. V dané části zákona stojí i informace o tom, která ustanovení se tímto zákonem ruší. Jde o § 30 odst. 2 až 6 zákona č. 214/1992 Sb., o burze cenných papírů, dále o § 28 odst. 2 a 4 až 8 zákona č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách a také se ruší celý zákon č. 98/1963 Sb., o rozhodčím řízení v mezinárodním obchodním styku a o výkonu rozhodčích nálezů.

6.2.7 Použití občanské soudního řádu

V § 30 a § 44 zákona o rozhodčím řízení je uvedena jakási návaznost na občanský soudní řád. Z doslovného znění „*Nestanoví-li zákon jinak, užijí se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.*“⁷¹ a „*Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení před soudem podle tohoto zákona obdobně ustanovení občanského soudního řádu.*“⁷² si lze domyslet, že občanský soudní řád má pouze subsidiární charakter a nelze ho užít jako klíčový právní předpis pokud jeho ustanovení se vztahuje na již upravenou věc v zákoně o rozhodčím řízení. Zmíněná dvě ustanovení se však velmi často pletou svým významem. § 44 se týká výhradně postupování soudu v případě, kdy je zakomponován do rozhodčího řízení.

---

⁷¹ § 30 Zákona o rozhodčím řízení.

⁷² § 44 Zákona o rozhodčím řízení.

Rozhodci jako takoví mohou aplikovat občanský soudní řád. Nutné je však podotknout, že jsou z hlediska takové volby velmi limitováni. Mohou použít jen určitá ustanovení, u kterých nehrozí, že by byla v konfliktu s dohodou stran o volbě práva, řádem stálého rozhodčího soudu nebo se zákonem o rozhodčím řízení.

Stejně jako občanský soudní řád lze na určité případy aplikovat i řády jiných stálých rozhodčích soudů nebo univerzální mezinárodní pravidla UNCITRAL.⁷³

6.3 Newyorská úmluva v souvislosti s Českou republikou

Pro tehdejší Československou republiku vešla úmluva v účinnost 10. října 1959. Byla tehdy přijata s jednou výhradou – její aplikace se bude vztahovat rozsahově pouze na sféru rozhodčích nálezů nesmluvních států v míře vzájemnosti mezi nimi a Československem.⁷⁴ Její překlad do češtiny je součástí příloh Sbírkky zákonů.⁷⁵ I jejím přičiněním je vyžadována písemná forma rozhodčí smlouvy. Sama smlouva usnadňuje proces uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů tím, že stanovuje jednotná procesní pravidla pro všechny smluvní státy.

V porovnání s naším základním vnitrostátním pramenem, jímž je zákon o rozhodčím řízení, stanovuje Newyorská úmluva taktéž podmínky odepření uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu. Rozdíl je ale v tom, že zmíněný institut je zde dělen do dvou skupin z hlediska toho, jestli k tomu dochází na žádost strany nebo z moci úřední bez ohledu na žádost strany. Toto dělení v zákoně o rozhodčím řízení není.

6.4 Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

---

⁷³ LISSE, L. Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení. 17.6.2011 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.elaw.cz/cs/obcanske-pravo/513-primerena-aplikace-osr-v-rozhodcim-rizeni.html>.

⁷⁴ Vyhláška č. 74/1959 Sb. o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

⁷⁵ BĚLOHLÁVEK, A. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 289. ISBN 80-7179-629-8.

6.4.1 Obecné informace

V mé práci bych se chtěl zaměřit zejména na řád zmíněného rozhodčího soudu z důvodu jeho největšího významu na území České republiky a významné role ve světovém měřítku. Zmíněný rozhodčí řád byl novelizován roku 2012, účinnost nabyl 1. července. Dříve se dělil na dvě části – část o vnitrostátních a mezinárodních sporech. Novela ovšem tomuto dělení zamezila a spojila obě části do jedné úpravy.

6.4.2 Znění řádu

6.4.2.1 Základní ustanovení

Řád byl novelizován roku 2012. Skládá se z pěti částí a obsahuje přílohu o nákladech sporů. Celkově se nová úprava skládá ze šesti částí.

V první části jsou obsaženy elementární informace v podobě základních ustanovení. Je zde ustanovena nezávislost a stálost rozhodčího soudu a také je pravomoc, jejímž zdrojem je platná rozhodčí smlouva nebo mezinárodní úmluva.

6.4.2.2 Předsednictvo rozhodčího soudu, rozhodci a tajemník

Druhá část se zabývá orgány rozhodčího soudu, jmenovitě předsednictvem, rozhodci a tajemníkem. Členové předsednictva dle tohoto řádu smí vykonávat funkci rozhodce ale pouze v případě, že v daném případě nejsou účastníky rozhodování předsednictva, stejně tak nemohou rozhodovat o osudu sebe samých. Tím je myšlen případ, kdy se jedná o odmítnutí rozhodce. V této části je ustanovena podmínka, že rozhodce musí písemně potvrdit přijetí do funkce, stejně tak je tu i stanovena podmínka nezávislosti.

Post tajemníka je právně zajímavý z toho hlediska, že jeho výkon může činit i jeho zástupce. Sám tajemník ovšem plní roli jakéhosi pořadatele v pozadí. Stará se o to, aby bylo řízení vyhovující z časového hlediska, uchovává veškeré písemnosti, dohlíží na řádné vyhotovení všech rozhodnutí, uveřejňuje rozhodnutí zásadního

významu (k tomu ale potřebuje svolení předsednictva) či svým podpisem stvrzuje doložku o nabytí právní moci rozhodnutí. Sám má právo na osobní účast během všech ústních jednání.

6.4.2.3 Řízení

Hned v prvním paragrafu rozebírané části se dozvíme o lokaci sídla Rozhodčího soudu díky danému místu jednání. Je jím Praha. Opět se ale setkáváme s možností dohodnout si místo jinde v rámci České republiky, je ale nutné si vyžádat souhlas tajemníka. U řízení v cizině je sudištěm místo vybraného státu.

Pravidlo počtu předložených písemností ve fázi zahájení či ukončení řízení se řídí jednoduchým vzorcem. K počtu členů rozhodčího senátu přičteme počet stran sporu, k výsledné cifře musíme přičíst ještě jedno vyhotovení pro sekretariát soudu. Výsledná cifra vede ke konečnému počtu vyhotovení. Toto pravidlo ale neplatí v případě dodání prostřednictvím veřejné datové sítě či datové schránky. Obě formy musí být opatřeny autorizovaným elektronickým podpisem. Dané písemnosti jsou v jazykové verzi řízení, řád připouští i slovenštinu. Tato jazyková verze musí být opatřena vždy, a to i v případě, že se jedná o důkazní listiny v cizím jazyce. V takovém případě je nutností k nim přiložit autorizovaný překlad do jazyka, ve kterém se řízení koná.

Samotné řízení se koná v libovolném jazyce dle dohody stran, jako základní jazyk je zde definována pochopitelně čeština.

Základem samotného řízení jsou normy hmotného práva, obsažené v rozhodčí smlouvě. Lze vést také řízení na základě spravedlnosti, k tomu je ale vyžadován výslovný příkaz stran sporu. Z toho lze odvodit ono nepoužívání norem práva *lex mercatoria*, leč k obchodním zvyklostem lze přihlížet.

Institut doručování je upraven v § 10. Rozesílá je tajemník, který se řídí dle adres, které mu poskytla jedna ze stran. Celá úprava je nápadně podobná úpravě v občanském soudním řádu. Rozlišuje se doručování do vlastních rukou a obyčejným dopisem či jinou obvyklou cestou. Toto rozlišení je dáno důležitostí rozesílaných písemností,

není tedy překvapením, že doporučeným dopisem s doručenkou se doručují žaloby a odpovědi na ně, rozhodnutí v obou formách (tj. rozhodčí nálezy a usnesení) a předvolání. Běžným způsobem se pak rozesílají ostatní druhy písemností, lze je adresovat i elektronicky přes veřejnou datovou síť. Existuje zde i určitá fikce doručení. Ta spočívá v tom, že pokud někdo záměrně odepře vyzvednutí doručované písemnosti, má se za to, že ji přijal. Uzákonění této fikce předchází vypočítavosti strany, která by se záměrně mohla takovýmto způsobem vyhýbat následkům řízení a klást překážky. Podobná fikce doručení funguje i v občanském soudním řádu. U běžných písemností do vlastních rukou platí, že se považují za doručené od pátého dne od uložení. U písemností určených do vlastních rukou to platí od posledního dne úložné lhůty. Řád předchází i nesrovnalostem ohledně adresy příjemce. V § 9 odst. 6 a 7 uvádí, že pokud se příjemce neobtěžoval informovat rozhodčí soud o změně bydliště, budou mu zásilky doručovány na poslední známou adresu. Pokud by i přesto byl problém s doručením, ustanoví soud takovéto osobě pověřenou osobu, které bude písemnosti doručovat (zpravidla někdo ze seznamu rozhodců). Jedná se tedy o takovou simulaci doručení, jelikož příjemce je ve skutečnosti nahrazen pro účel splnění daného úkonu doručení.

§ 11 shrnuje podmínky dispozice přerušení řízení. Vytýčuje zároveň i počáteční podmínku pro tuto možnost – musí být ze strany žalobce uhrazen celý poplatek za řízení. Od té chvíle může řízení přerušit jakákoli strana sporu nebo rozhodčí senát. K přerušení je nutné odůvodnění. Nesmí se jednat o jakýkoli důvod, nýbrž vážného rázu aby se nemohlo s řízením svévolně manipulovat. Přerušuje se vždy na dobu určitou, po jejím uplynutí se v řízení dále pokračuje.

Stejně jako například ve správním řádu se nám i zde objevuje pojem vedlejších účastníků. V porovnání se správním řádem je tu tatáž definice – je zde nutný právní zájem takového subjektu řízení. V řízení má stejná práva (vyjma jmenování rozhodce) a povinnosti jako kterákoli ze stran.

Řád dále popisuje předpokládaný počátek řízení a stanovuje náležitosti žaloby. Hlavní náležitosti žaloby byly zmíněny již dříve, nebyly ale prozatím řečeny způsoby zjištění hodnoty sporu, která v žalobě musí být rovněž uvedena. Dle řádu to lze určit hodnotou částky, která je postižena vymáháním (v případě peněžitého plnění), hodnotou

majetku (pokud se jedná o žalobu o vydání majetku), hodnotou předmětů plynoucích z právního vztahu (v žalobách určovacích a v žalobách o změnu právního vztahu) nebo se hodnota sporu může odvíjet od informací o materiálních zájmech žalobce (u žalob o konání/nekonání). Pokud jde v žalobě o více hodnot, stanoví se samostatně, ale v konečném účtu se jejich hodnoty sečtou. Pokud hodnota sporu není udána a žalobce ji nedodá ani na tajemníkův návrh, senát ji určí dle veškerých údajů, které má k dispozici. Možné je i hodnotu změnit v průběhu řízení, protože během něj se mohou zjistit další informace s tím související.

Pod § 20 je ustanovena nutnost odstranění vad v žalobě. Zmíněné vady nebo nedostatky musí být odstraněny do deseti dní od doručení upozornění ze strany tajemníka. Neodstranění může mít dvojí následky. Prvním je zastavení řízení. Jako druhý následek může být zahájení řízení i přes neuposlechnutí výzvy tajemníka, ale pouze pokud to je z hlediska charakteru vady možné.

Během následujících čtrnácti dní od přijetí žaloby protistranou je tato strana vyzvána podat repliku v podobě reakce na žalobu. Řád umožňuje ve výjimečných případech tuto lhůtu prodloužit. Spolu s replikou je strana povinna sdělit jméno jí nominovaného rozhodce pro tento spor. Pokud tak neučiní, jmenuje ho předseda.

Úprava ustavení senátu nebo rozhodce se nám naskýtá pod § 23. Platí zde obecné podmínky, které byly popsány již dříve. Dokud nedojde k ustavení těchto orgánů, veškeré úkony dočasně provádí předseda rozhodčího soudu nebo pověřený tajemník.

§ 24 upřesňuje podmínky odvolání rozhodce z důvodu nečinnosti nebo podjatosti. Námitka podjatosti musí být vznesena do zahájení prvního jednání. Řád pamatuje i na situace, kdy se tato doba promešká, i v takovém případě lze odmítnutí uznat, musí jít však o vážný důvod zmeškání lhůty. Po podání námítky o ní musí rozhodnout senát. V situaci, že se členové senátu mezi sebou nedohodnou nebo je námitka směřována proti dvěma a více rozhodcům, podstupuje věc předsednictvo.

V paragrafu 25 nalezneme postup určení pravomoci, § 26 stanovuje oprávnění soudu vyžádat si od stran dodatečné důkazy a materiály spolu se stanovením lhůt

k jejich vydání, což je vzhledem ke snaze o co nejspravedlivější rozhodnutí logické. K ústnímu jednání jsou strany vyzvány prostřednictvím předvolání, které jim musí být doručeno minimálně 10 dní před jednáním.

Obdobné podmínky jako v občanském soudním řadu platí i pro zjednodušené řízení a celkový průběh klasického řízení.⁷⁶

6.4.3 Agenda bývalého Burzovního rozhodčího soudu při Plodinové burze Brno

Tento bývalý rozhodčí soud, který byl v minulosti zrušen, převedl spory, které na něj byly vázány, na Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře České republiky.⁷⁷

6.4.4 Řízení on-line

Takovýto typ řízení existuje už od roku 2004 a je právně zakotven ve zvláštním dodatku pro Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Vyskytuje se spíše výjimečně, má však velkou výhodu v podobě vyřízení celého sporu z pohodlí domova nebo kanceláře. Podmínkou však pochopitelně je, aby bylo v silách obou stran se angažovat po technické stránce. Pokud tato podmínka není jednoznačně splněna, rozhodčí senát (plnící v tomto druhu řízení roli administrátora) návrh zamítá a spor se řeší formou klasického rozhodčího řízení.

Sporné strany se nemusí nutně prokazovat certifikovaným elektronickým podpisem, tato podmínka však platí pro rozhodce, jehož rozhodčí nález nutně tuto formální náležitost mít musí (§ 12 zvláštního dodatku o řízení on-line).

---

⁷⁶ Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře České republiky. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.soud.cz/rady/rad-rozhodciho-soudu-01-07-2012>.

⁷⁷ Vyhláška Plodinové burzy Brno ze 14.2. 2012. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: http://www.pbb.cz/files/Ceny_komodit/untitled%20folder/Rozhod%C4%8D%C3%AD%20soud%20p%C5%99i%20HK%20a%20AK%20%C4%8CR.pdf.

Lhůty jsou v tomto typu řízení kratší než v jeho klasické formě. Sudištěm zde je unikátní internetová adresa, která je zřízena speciálně pro každý spor. Přístup k ní mají pouze rozhodčí senát a účastníci řízení. Právě na této adrese se vydá i konečné rozhodnutí, po jehož uveřejnění mají účastníci ještě 30 dní přístup na adresu sudiště. Rozhodnutí se rozesílá účastníkům pomocí emailu, to jim však nebrání si vyžádat i listinnou verzi.⁷⁸

Řízení on-line ovšem může vést i k řadě procesních chyb. Tou první sférou, které se budou dotýkat, je doručení a s ním i platnost a účinnost rozhodčího nálezu. Pokud se najde nějaký zádrhel, díky kterému nebude průkazné doručení, může to znamenat nevídané prodloužení a komplikace řízení. Dále může být problém s dokazováním. Vzhledem k tomu, že celé řízení je vedeno elektronickou formou, u důkazů je taktéž vyžadována. Mnoho takových důkazů je ale napadnutelných z důvodu jejich měnění, editace či úpravy. Proto v praxi bývá často vyžadován jejich originál.⁷⁹

Z hlediska rychlosti řešení sporu je toto řízení určitě krokem vpřed. Zejména pokud se časem doladí všechny možné chyby, mohla by tato alternativa v horizontu několika let naprosto vymýt klasické rozhodčí řízení a plně jej nahradit.

6.4.5 Řešení doménových sporů

Od roku 2004 má Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky pravomoc vykonávat rozhodčí řízení v doménových sporech. Je vedeno on-line (popsáno výše) a díky tomu je i rychlejší a efektivnější. Pro tyto spory má tento soud speciální řád, který se označuje jako „Řád .cz“⁸⁰

---

⁷⁸ RŮŽIČKA, K. Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. 2. vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005, s. 162-163. ISBN 80-86898-43-1.

⁷⁹ LIBERDA, A. Rozhodčí řízení prostřednictvím elektronické komunikace. 26.2.2008 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.pravoit.cz/article/rozhodci-rizeni-prostrednictvim-elektronicke-komunikace>.

⁸⁰ Vítejte na webové stránce Rozhodčího soudu pro řešení sporů týkajících se doménových jmen .cz. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://domeny.soud.cz/>.

Dle Řádu .cz je dána pravomoc soudu buď díky zvláštní dohodě senátu, nebo na základě Registračních pravidel. Samotný řád obsažen ve zvláštním dodatku Řádu pro rozhodčí řízení on-line.

Pokud není určen způsob komunikace, řád odkazuje na stránku <https://domeny.soud.cz>, přes kterou se řízení povede. Zde je v tomto případě nutné si obstarat účty, přes které se strany budou přihlašovat.

Za velmi užitečné shledávám ustanovení o presumpci správnosti záznamů datových zpráv Rozhodčího soudu v § 3 odst. 8. Ty se pokládají za platné až do chvíle, než se prokáže nějaká chyba ve fungování systému Rozhodčího soudu.

Co se týče lhůt, ty se počítají od půlnoci a počítají se od následujícího dne po doručení oznámení. Senát rozhodčího soudu má však pravomoc za určitých okolností či na základě volného uvážení lhůty prodloužit.

Jakákoli komunikace stran sporu se senátem musí striktně probíhat prostřednictvím rozhodčího soudu, přímá komunikace je naprosto vyloučena. Soud musí být informován od stran sporu i o vyrozumění o nedoručení oznámení.

Základním jazykem je pochopitelně čeština a sám senát nemusí přihlédnout k nepřeloženým dokumentům a ani si nemusí vyžadovat jejich překlad.

Sudiště pro řešení doménových sporů v České republice je velmi známé i ve světě. Osobně jsem měl čest se setkat s řeckým odborníkem na počítačové právo profesorem Yannisem Iglezakisem, který poté, co zjistil, že jsem z České republiky, se mě zeptal, jestli o faktu, že u nás máme rozhodčí soud pro doménové spory, vím. To samo je důkazem o tom, že daná instituce má ve světě vyhlášenost.

6.5 Právní základy Rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Kladno

Tento institut byl založen 1. ledna roku 1966. Zakladatelem byla Českomoravská komoditní burza Kladno. Hlavními právními prameny pro tento orgán jsou statut, řád a pravidla Rozhodčího soudu. U této instituce bych se raději zaměřil na její status.

Jak můžeme zjistit ve statutu soudu, vrchním orgánem je sedmičlenné představenstvo, z něhož šest členů je voleno na dobu pěti let na návrh starého představenstva burzovní komorou. Sedmý člen plní funkci tajemníka. V představenstvu může působit jen vysoce vážený rozhodce vedený na listině rozhodců. Musí mít bohaté zkušenosti jak z domácí, tak ze zahraniční scény. Představenstvo si samo volí svého předsedu a místopředsedy. Samo je schopno usnášeníschopné, je-li přítomna alespoň nadpoloviční většina všech členů. Samozřejmě všichni členové jsou povinni zachovávat mlčenlivost o všem, o čem se v souvislosti s výkonem své funkce dověděli.

Jak již bylo zmíněno, rozhodčí soud si vede vlastní listinu rozhodců, kteří taktéž mají povinnost zachování mlčenlivosti. České občanství pro výkon rozhodce není podmínkou, podmínkou však jsou zkušenosti v oboru práva.⁸¹

6.6 Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha, a.s.

Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha, a.s. je stálým orgánem, který rozhoduje spory ohledně investičních instrumentů a obchodů. Sídlo má stejné jako Burza cenných papírů Praha, a.s.

Představenstvo a dosazování jeho členů má téměř totožnou právní úpravu jako v případě Rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Kladno. Jeden z mála rozdílů je v tom, že zde se členové představenstva volí na dobu tří let. Je zde však i orgán zvaný konference rozhodců. Tu svolává předsednictvo z podmětu minimálně třetiny zapsaných rozhodců nebo na základě vlastní iniciativy. Konference rozhodců je usnášeníschopná v nadpoloviční většině přítomných rozhodců. V opačném případě mohou ostatní rozhodci hlasovat způsobem *per rollam*.

---

⁸¹Statut Rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Kladno. [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: http://www.rozhodcisoud.cz/rs_c.html.

7. Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zaměřil na právní úpravu související s rozhodčím řízením. Pokusil jsem se nastínit působení těch nejzásadnějších pramenů práva. Všechny prameny jsem do práce nezahrnul z toho důvodu, že se velmi často opakují jejich ustanovení a najít nějaký, který by byl něčím výjimečný, by bylo velmi těžké až nemožné. A věřím, že pokud by se nějaký takový našel, nebyl by podstatný pro mezinárodní rozhodčí řízení.

V bodu, týkajícího se obecného popisu rozhodčího řízení, jsem se spolehl na zejména díla českých odborníků. Snažil jsem se zde nastínit, co je rozhodčí řízení. Jako vsuvku jsem sem zahrnul i názorovou kolizi ohledně nutnosti rozhodčí smlouvy pro rozhodčí řízení.

I další kapitolu o mezinárodní arbitráži jsem postavil zejména na českých publikacích, jelikož jsem v nich našel přesný popis toho, co jsem pro danou problematiku zamýšlel do práce zahrnout. Za samozřejmost jsem považoval popis možných mezinárodních prvků nebo pojetí rozhodčího řízení dle evropského práva

V následující problematice mezinárodních úmluv jsem využil zahraničních děl a pokusil se i pomocí nich vystihnout významy jednotlivých podstatných úmluv.

U kapitoly popisující řády a pravidla rozhodčích soudů jsem úmyslně vynechal český Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře, jelikož ten jsem zahrnul až do další pasáže o právní úpravě ve vztahu k České republice.

Při sjednávání rozhodčí doložky je nutné se vyvarovat nejčastějších chyb, které vedou k neplatnosti těchto doložek a tím pádem je věc řešena soudy v často velice zdoluhavých řízeních. Soud bych si dovilil ve svém vztahu k rozhodčímu řízení nazvat jako takovou „instituci pro líné“. Tím nechci rozhodně snižovat jeho roli a tradici ale dovoluji si konstatovat, že vypočítavost v podobě předjednané rozhodčí doložky je výhodnější postup pro budoucí spory.

Celkově mi problematika rozhodčího řízení přijde zajímavá a svým způsobem i dle mého názoru má tento institut obrovský potenciál pro budoucnost. V budoucnu by se klidně i mohlo stát to, že díky svým výhodám přebere většinu agendy klasickým soudům.

Cizojazyčné resumé

In my work, I have tried to explain the problematic of arbitration at the international level. This topic is an interesting one from my point of view because it is less publicly known in the comparison with litigation, and less traditional although this thing involves a number of advantages. I have focused on the general aspects of arbitration, international differences and also on the most important sources of the regulation and the institutions of the permanent arbitration courts. One chapter is purely about the regulation in the Czech republic.

This work mainly describes the legal regulation of the problematic of arbitration. The chapters are divided into introduction, general description of arbitration, international arbitration, international conventions, procedure acts of the arbitration courts, legal regulation in a relation to the Czech republic and conclusion.

Seznam literatury a pramenů

Monografie české:

- BĚLOHLÁVEK, A. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář. Praha: C.H.Beck, 2004, 679 s. ISBN 80-7179-629-8.
- KNAPP, Viktor. *Teorie Práva*: C.H.Beck, 1995, 237 s. ISBN 80-7179-028-1.
- KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7. vydání. Plzeň-Brno : Aleš Čeněk s.r.o., 2009, 462 s. ISBN 978-80-7380-171-7.
- KUČERA, Zdeněk. *Úvod do práva mezinárodního obchodu*. 1. vydání: Aleš Čeněk, Dobrá Voda, 2003, 302 s. ISBN 80-86473-32-5.
- POKORNÝ, Milan. *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním*. 2.vydání. Praha: C.H.Beck, 2004, 342 s. ISBN 80-7179-902-5.
- RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*, Praha: C.H.Beck, 2004, 745 s. ISBN 80-7179-873-8.
- ROZEHNALOVÁ, Naděžda, GONSORČÍKOVÁ, Miluše. *Vybrané problémy mezinárodního práva soukromého a procesního – řešení sporů*. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 77 s. ISBN 80-210-3515-3.
- ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Jak řešit spory v mezinárodním obchodě*. Brno: Masarykova univerzita, 1995, 44 s. ISBN 80-210-1120-3.
- ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2008, 286 s. ISBN 978-80-7357-324-9.
- RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, 254 s. ISBN 80-86898-43-1.

- SCHELLE, K., SCHELLOVÁ, I.; Rozhodčí řízení. Praha: EUROLEX Bohemia, 2002, 300 s. ISBN 80-864-3219-X.

Monografie cizojazyčné:

- BORN, Gary. *International commercial arbitration. Commentary and materials*. 2. vydání. The Hague: Kluwer Law International, 1150 s. ISBN 90-411-1559-5.
- GREENBERG, Simon, Christopher, WEERAMANTRY, J.Romesh. *International commercial arbitration*. 1. vydání: Cambridge University Press, 2011, 543 s. ISBN 978-0-521-69570-1.
- CHOVANCOVÁ, K. *Mezinárodní obchodní arbitráž vo vybraných štátoch európy*, Bratislava: VEDA. 2008, 451 s. ISBN 978-80-224-0981-0.
- SMIT, Hans, PECHOTA, Vratislav. *International commercial arbitration and the courts*. 2. vydání, Juris Publishing, 2000, ISBN 1578230160.

Elektronické dokumenty:

- Pravidla Obchodní a průmyslové komory Ruské federace. In: *Chamber of Commerce and Industry of the Russian federation* [online]. Dostupné z WWW: <http://www.tpprf-mkac.ru/ru/lregl/regleng>
- Rozhodčí řád Rozhodčího institutu Obchodní komory ve Stockholmu. In: *Arbitration institute of the Stockholm Chamber of commerce* [online]. Dostupné z WWW: http://www.sccinstitute.com/filearchive/4/44203/Arbitration%20Rules_2010_czech_final.pdf
- Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře České republiky. In: *Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře České republiky* [online]. Dostupné z WWW: <http://www.soud.cz/rady/rad-rozhodciho-soudu-01-07-2012>

- Seznam smluvních států a ostatních signatářů úmluvy. In: *International Centre for Settlements of Investment Disputes* [online]. Dostupné z WWW: <https://icsid.worldbank.org/ICSID/FrontServlet?requestType=ICSIDDocRH&actionVal=ShowDocument&language=English>
- Status Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. In: *UNCITRAL* [online]. Dostupné z WWW: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html
- Statut Rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Kladno. In: *Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno* [online]. Dostupné z WWW: http://www.rozhodcisoud.cz/rs_c.html
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 74/1959 o Úmluvě a uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. In: *Rozhodce info* [online]. Dostupné z WWW: http://rozhodce.info/pdf/vyhlaska_mzv_74_1959_o_uznani_rn.pdf
- Vyhláška Plodinové burzy Brno ze 14.2. 2012. In: *Plodinová burza Brno* [online]. Dostupné z WWW: http://www.pbb.cz/files/Ceny_komodit/untitled%20folder/Rozhod%C4%8D%C3%AD%20soud%20p%C5%99i%20HK%20a%20AK%20%C4%8CR.pdf
- Vzory rozhodčích doložek a vzor smlouvy o rozhodci. In: *Rozhodčí soud v Hodoníně* [online]. Dostupné z WWW: <http://www.rozsoud.cz/rozhodci-dolozky>
- Washingtonská úmluva. In: *International Centre for Settlements of Investment Disputes* [online]. Dostupné z WWW: <https://icsid.worldbank.org/ICSID/StaticFiles/facility/partA-article.htm>

Elektronické články:

- *2010 UNCITRAL arbitration rules (as revised in 2010)*. UNCITRAL [online]. Dostupné z WWW: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/2010Arbitration_rules.html

- *Commercial law and practise*. International Chamber of Commerce [online]. Dostupné z WWW: <http://www.iccwbo.org/about-icc/policy-commissions/commercial-law-and-practice/>
- DOLEČEK, Marek. *Mezinárodní právo soukromé*. Businessinfo.cz [online] 1.8.2008 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mezinarodni-pravo-soukrome-opu-4568.html>
- LIBERDA, Adam. *Rozhodčí řízení prostřednictvím elektronické komunikace*. Právo IT [online] 26.2.2008 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.pravoit.cz/article/rozhodci-rizeni-prostrednictvim-elektronicke-komunikace>
- LISSE, Luděk. *Euronovela k zákonu o rozhodčím řízení 2012*. Epravo.cz [online] 16.4.2013 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html>
- LISSE, Luděk. *K otázce rozhodčího řízení bez existence rozhodčí smlouvy*. Epravo.cz FORARB [online]. 29.3.2011 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-otazce-rozhodciho-rizeni-bez-existence-rozhodci-smlouvy-72577.html>
- LISSE, Luděk. *Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení*. Epravo.cz [online] 17.6.2011 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.elaw.cz/cs/obcanske-pravo/513-primerena-aplikace-osr-v-rozhodcim-rizeni.html>
- LISSE, Luděk. *Rozhodčí soud vs. Arbitrážní centrum*. Epravo.cz [online] 12.1.2011 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodci-soud-vs-arbitrazni-centrum-69770.html>
- MAKARIUS, Vít. *Nové znění pravidel rozhodčího řízení ICC*. Epravo.cz [online] 6.1.2012 [cit. 2013-7-2], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nove-zneni-pravidel-rozhodciho-rizeni-icc-79506.html>

- *Právní předpisy k rozhodčímu řízení*. Unie pro rozhodčí a mediační řízení ČR [online]. Dostupné z WWW: <http://www.urmr.cz/zakony/pravni-predpisy-k-rozhodcimuz-izeni>
- *Rozhodčí pravidla UNCITRAL*. Epravo.cz [online] 6.4.2001 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodci-pravidla-uncitral-4032.html?mai>
- SKLENÁŘ, Jan. *K možnosti trestněprávní ochrany rozhodce de lege ferenda*. Epravo.cz [online] 17.1.2005 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-moznosti-trestnepravni-ochrany-osoby-rozhodce-de-lege-ferenda-30429.html>
- SVATOŠ, Martin. *Rozhodčí řízení nebo arbitráž?*. FORARB [online]. 3.11 2011 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.forarb.com/rozhodci-izeni-nebo-arbitraz/>
- SVATOŠ, Martin. *Tádžikistán rozšířil řady signatářů Newyorské úmluvy*. FORARB [online] 26.8 2012 [cit. 2013-2-7], dostupné z WWW: <http://www.forarb.com/tag/umluva-o-uznani-a-vykonu-cizich-rozhodcich-nalezu-newyorska-umluva/>
- *Vítejte na webové stránce Rozhodčího soudu pro řešení sporů týkajících se doménových jmen .cz*. Rozhodčí centrum pro spory o domény .cz [online]. Dostupné z WWW: <http://domeny.soud.cz/>

Právní předpisy:

- Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře České republiky
- Vyhláška č. 74/1959 Sb. o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů
- Zákon č. 215/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

Judikatura:

- Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2010 sp. zn. III. ÚS 1208/10

Seznam příloh

Příloha A – Vzor kupní smlouvy s uzavřenou rozhodčí doložkou

Příloha B – Newyorská úmluva

Příloha A

Kupní smlouva

uzavřená níže uvedeného dne mezi:

Františkem Polívkou, podnikatelem, místem podnikání Brno, Okružní 15, IČ:
24795488

(dále jen prodávající)

a

Obchodní firma **GLASPOL, s. r. o.**, se sídlem v Praze, Komenského nám. 22, IČ:
66998437, zastoupená Mgr. Rudolfem Koutným, jednatelem společnosti

(dále jen kupující)

uzavírají tuto kupní smlouvu s rozhodčí doložkou:

I.

Předmět smlouvy

Prodávající se zavazuje dodat kupujícímu 200 ks skleněných konferenčních stolků zn. Diamon (bez povrchové úpravy) - položka 5 katalogu prodávajícího - a kupující se zavazuje, že toto zboží od objednatele odebere a zaplatí mu sjednanou kupní cenu.

II.

Doba plnění

Prodávající je povinen dodat kupujícímu zboží specifikované v článku I. této smlouvy

v termínu do 1. 1. 2004.

III.

Cena plnění

Celková cena za zboží podle čl. I činí 250 000 Kč a je splatná do 15 dnů po odeslání faktury.

IV.

Dodací podmínky

Zboží bude dodáno převzetím v prodejně prodávajícího.

V.

Smluvní pokuta

1. Smluvní strany se dohodly, že v případě prodlení prodávajícího (s dodáním zboží) nebo v případě prodlení kupujícího (se zaplacením kupní ceny) je povinná strana (dlužník) povinna zaplatit oprávněné straně (věřiteli) smluvní pokutu ve výši 10000 Kč.
2. Smluvní pokuta je splatná do 15 dnů ode dne jejího vyúčtování.

VI.

Rozhodčí doložka

Smluvní strany se současně dnešního dne dohodly, že veškeré majetkové spory, které vzniknou z kupní smlouvy shora, budou rozhodovány v rozhodčím řízení podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, v platném znění za použití Jednacího řádu Rozhodčího soudu v Hodoníně (www.rozsoud.cz) před rozhodcem *ad hoc* zapsaným na listině rozhodců, podle rozvrhu práce na příslušné období.

VII.

Závěrečná ujednání

Tuto kupní smlouvu, jakož i rozhodčí doložku, lze měnit či doplňovat pouze písemnými dodatky.

Kupující prohlašuje, že byl prostřednictvím přípisu právního zástupce prodávajícího, který mu byl dnešního dne předán, poučen o právních účincích sjednané smluvní pokuty, o významu a podmínkách případného rozhodčího řízení, o funkci a rozhodovací pravomoci rozhodce, o možnosti vznést námitku podjatosti rozhodce, jakož i o tom, že v případě vzniku sporu nebude možno proti vydanému rozhodnutí rozhodce podat

žádný opravný prostředek (žádost o přezkoumání rozhodčího nálezů) a že dnem doručení účastníkům sporu nabývá vydaný rozhodčí nález právní moci, přičemž nesplní-li povinný dobrovolně to, co mu bude uloženo tímto rozhodčím nálezem, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí, resp. exekuci.

V Brně dne 3. 9. 2003

Prodávající: Kupující: ⁸²

---

⁸² <http://www.rozsoud.cz/rozhodci-dolozky>.

Příloha B

VYHLÁŠKA č. 74/1959 Sb.

ze dne 6. listopadu 1959 o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů

(NEWYORSKÁ ÚMLUVA)

Na konferenci Organizace spojených národů o mezinárodní obchodní arbitráži byla dne 10. června 1958 v New Yorku podepsána Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Vláda Úmluvu schválila dne 17. září 1958 a Národní shromáždění vyslovilo s Úmluvou souhlas 13. prosince 1958. President republiky Úmluvu ratifikoval dne 27. dubna 1959. Podle svého článku XII vstoupí Úmluva v účinnost devadesátého dne po uložení ratifikační listiny u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Pro Československou republiku nabyla Úmluva účinnosti dnem 10. října 1959.

Český překlad Úmluvy se uveřejňuje v Příloze Sbírky zákonů.

David v. r.

Příl. ÚMLUVA o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřená 10. června 1958 v New Yorku

Čl.I

1. Tato Úmluva se vztahuje na uznání a výkon rozhodčích nálezů, vyplývajících ze sporů mezi osobami fyzickými nebo právnickými a vydaných na území jiného státu než toho, v němž je žádáno o jejich uznání a výkon. Úmluva se vztahuje také na rozhodčí nálezy, které nejsou pokládány za nálezy místní (národní) ve státě, v němž je žádáno o jejich uznání a výkon.

2. Výraz „rozhodčí nález“ zahrnuje nejen nálezy vydané rozhodci ustanovenými pro každý jednotlivý případ, nýbrž i nálezy vydané stálými rozhodčími orgány, jimž se strany podrobily.

3. Každý stát může při podpisu, ratifikaci nebo přístupu k této Úmluvě nebo tehdy, když ohlásí rozšíření jejího použití podle čl. X, prohlásit na základě vzájemnosti, že bude používat Úmluvy jen pro uznání a výkon nálezů vydaných na území jiného Smluvního státu. Může také prohlásit, že bude používat Úmluvy jen na spory vzniklé z právních vztahů smluvních či mimosmluvních, jež jsou pokládány podle jeho vnitrostátního právního řádu za spory obchodní.

Čl.II

1. Každý Smluvní stát uzná písemnou dohodu, podle níž se strany zavazují podrobit rozhodčímu řízení všechny nebo některé spory, které mezi nimi vznikly nebo mohou vzniknout z určitého právního vztahu či mimosmluvního, týkajícího se věci, jež může být vyřízena rozhodčím řízením.

2. Pojem "písemná dohoda" zahrnuje rozhodčí doložku ve smlouvě nebo rozhodčí smlouvu, podepsanou stranami nebo obsaženou ve výměně dopisů nebo telegramů.

3. Soud Smluvního státu, u něhož byla podána žaloba v záležitosti, o níž strany uzavřely dohodu ve smyslu tohoto článku, odkáže strany na rozhodčí řízení k žádosti jedné z nich, ledaže zjistí, že zmíněná dohoda je neplatná, neúčinná nebo nezpůsobilá k použití.

Čl.III

Každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích. Pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních (národních).

Čl.IV

1. Aby bylo dosaženo uznání a výkonu zmíněného v předchozím článku, musí strana, která žádá o uznání a výkon, předložit spolu s žádostí:

- a) prvopis nálezu řádně potvrzený nebo jeho řádně ověřenou kopii;
- b) prvopis ujednání zmíněného v čl. II nebo jeho řádně ověřenou kopii.

2. Není-li zmíněný nález nebo ujednání vyhotoveno v úředním jazyku země, v níž rozhodčí nález je uplatňován, je strana, která žádá za uznání a výkon nálezu, povinna předložit překlad těchto dokladů do tohoto jazyka. Překlad musí být ověřen úředním nebo přísežným tlumočnickem anebo diplomatickým nebo konzulárním zástupcem.

Čl.V

1. Uznání a výkon nálezu mohou být odepřeny na žádost strany, proti níž je nález uplatňován, pouze tehdy, když tato strana prokáže příslušnému orgánu země, v níž je žádáno o uznání a výkon:

- a) že strany dohody zmíněné v čl. II byly podle zákona, který se na ně vztahuje, nezpůsobilé k jednání nebo že zmíněná dohoda není platná podle práva, jemuž strany tuto dohodu podrobily, nebo, v nedostatku odkazu v tomto směru, podle práva země, kde nález byl vydán; nebo

b) že strana, proti níž je nález uplatňován, nebyla řádně vyrozuměna o ustanovení rozhodce nebo o rozhodčím řízení nebo nemohla z jakýchkoliv jiných důvodů uplatnit své požadavky; nebo

c) že nález se týká sporu, pro který nebyla uzavřena rozhodčí smlouva nebo který není v mezích rozhodčí doložky, nebo že nález obsahuje rozhodnutí přesahující dosah úmluvy o rozhodci nebo rozhodčí doložky; mohou-li však být části rozhodčího nálezu ve věcech podrobených rozhodčímu řízení odděleny od části nálezu jednajících o věcech, které mu nejsou podrobeny, ta část nálezu, která obsahuje rozhodnutí o věcech podrobených rozhodčímu řízení, může být uznána a vykonána; nebo

d) že složení rozhodčího soudu nebo rozhodčí řízení nebylo v souladu s ujednáním stran, nebo nebylo-li takového ujednání, že nebylo v souladu se zákony země, kde se rozhodčí řízení konalo; nebo

e) že nález se dosud nestal pro strany závazným nebo byl zrušen nebo že jeho výkon byl odložen příslušným orgánem země, v níž nebo podle jejíhož právního řádu byl vydán.

2. Uznání a výkon rozhodčího nálezu mohou být také odepřeny, jestliže příslušný orgán země, kde se žádá o uznání a výkon, zjistí:

a) že předmět sporu nemůže být předmětem rozhodčího řízení podle práva této země; nebo

b) že uznání nebo výkon nálezu by byl v rozporu s veřejným pořádkem této země.

Čl.VI

Jestliže byla podána žádost za zrušení nebo odklad výkonu nálezu u příslušného orgánu, zmíněného v čl. V odst. 1 písm. e), úřad, u něhož je nález uplatňován, může, pokládá-li to za vhodné, odložit rozhodnutí o výkonu nálezu a může také na žádost strany domáhající se výkonu nálezu, nařídít straně druhé, aby složila přiměřenou jistotu.

Čl.VII

1. Ustanovení této Úmluvy se nedotýkají platnosti mnohostranných nebo dvoustranných dohod uzavřených Smluvními státy o uznání a výkon rozhodčích nálezů, ani nemohou zbavit žádnou zúčastněnou stranu případného práva použití rozhodčího nálezu způsobem a v rozsahu stanoveném zákonodárstvím nebo smlouvami země, v níž je nález uplatňován.

2. Ženevský protokol o doložkách o rozsudím z roku 1923 a Ženevská úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků z roku 1927 pozbudou platnosti mezi Smluvními státy v době a v rozsahu, v němž se tato Úmluva stane pro ně závaznou.

Čl.VIII

1. Tato Úmluva bude otevřena k podpisu do 31. prosince 1958 pro kteréhokoli člena Organizace spojených národů a také pro kterýkoli jiný stát, který je nebo se stane členem některé odborné organizace Organizace spojených národů nebo který přistoupil nebo později přistoupí ke Statutu Mezinárodního soudního dvora nebo kterému se dostane pozvání Valného shromáždění Organizace spojených národů.
2. Tato Úmluva bude ratifikována a ratifikační listiny budou uloženy u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Čl.IX

1. K této Úmluvě mohou přistoupit všechny státy uvedené v čl. VIII.
2. Přístup se uskuteční uložením listiny o přístupu u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Čl.X

1. Každý stát může v době podpisu, ratifikace nebo přístupu prohlásit, že tato Úmluva se bude vztahovat na všechna nebo některá území, za jejichž mezinárodní vztahy je odpovědný. Takové prohlášení nabude účinnosti, jakmile pro příslušný stát Úmluva vstoupí v platnost.
2. Každé takové rozšíření se provede i kdykoli později oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a vstoupí v účinnost devadesátého dne poté, kdy bylo generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů toto oznámení doručeno, nebo v den, kdy Úmluva vstoupí v účinnost pro příslušný stát, podle toho, který den je pozdější.
3. Pokud jde o území, na něž se tato Úmluva nevztahuje v době podpisu, ratifikace nebo přístupu, každý stát, jehož se to týká, posoudí možnost podniknout patřičné kroky za účelem rozšíření platnosti této Úmluvy na taková území za podmínky, že tam, kde to vyžadují ústavní předpisy, s tím vysloví souhlas vlády těchto zemí.

Čl.XI

V případě, že jde o stát federativní nebo nejednotný, platí tato ustanovení:

- a) pokud jde o články této Úmluvy, jejichž provádění spadá pod zákonodárnou pravomoc federálních orgánů, bude federální vláda vázána ve stejném rozsahu jako ty Smluvní státy, které nejsou státy federálními;
- b) pokud jde o články této Úmluvy, které spadají pod zákonodárnou pravomoc dílčích států nebo provincií, které nemají podle federální ústavy povinnost činit zákonodárná opatření, oznámí federální vláda co nejdříve s kladným doporučením tyto články příslušným dílčím státům nebo provinciím;

c) federativní stát, který je účastníkem této Úmluvy, poskytne na žádost kteréhokoli jiného Smluvního státu, podanou mu prostřednictvím generálního tajemníka Organizace spojených národů, údaje o právu a právní praxi federace a jejích dílčích částí, týkající se kteréhokoli ustanovení této Úmluvy a uvádějící, do jaké míry byla tato ustanovení uskutečněna zákonodárnými nebo jinými opatřeními.

Čl.XII

1. Tato Úmluva vstoupí v účinnost devadesátého dne po datu uložení třetí listiny ratifikační nebo listiny o přístupu.

2. Pro každý stát, který Úmluvu ratifikuje nebo k ní přistoupí po uložení třetí ratifikační listiny nebo listiny o přístupu, vstoupí Úmluva v účinnost devadesátého dne po uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

Čl.XIII

1. Každý Smluvní stát může vypovědět tuto Úmluvu písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů. Výpověď vstoupí v účinnost jeden rok po dni, kdy oznámení došlo generálnímu tajemníkovi.

2. Každý stát, který učinil prohlášení nebo oznámení podle čl. X, může kdykoli poté prohlásit oznámením generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, že Úmluva se přestává vztahovat na příslušné území jeden rok po dni, kdy generální tajemník obdržel takové sdělení.

3. Tato Úmluva zůstane v platnosti pro rozhodčí nálezy, o kterých bylo zahájeno řízení o uznání a výkon dříve, než výpověď nabyla účinnosti.

Čl.XIV

Každý Smluvní stát se může odvolávat na ustanovení této Úmluvy proti jinému Smluvnímu státu toliko v tom rozsahu, v jakém je sám vázán.

Čl.XV

Generální tajemník Organizace spojených národů oznámí státům zmíněným v čl. VIII:

- a) podpisy a ratifikace podle ustanovení čl. VIII;
- b) přístupy podle ustanovení čl. IX;
- c) prohlášení a sdělení podle čl. I, X a XI;
- d) datum, kdy tato Úmluva vstoupí v účinnost podle čl. XII;
- e) výpovědi a oznámení podle ustanovení čl. XIII.

Čl.XVI

1. Tato Úmluva, jejíž anglické, čínské, francouzské, ruské a španělské znění má stejnou platnost, bude uložena v archivech Organizace spojených národů.

2. Generální tajemník Organizace spojených národů zašle ověřenou kopii této Úmluvy státům uvedeným v čl. VIII.⁸³

---

⁸³http://rozhodce.info/pdf/vyhlaska_mzv_74_1959_o_uznani_rn.pdf.